

or istennek ez
ott fölmelegedni
mesterünket? —
k melléjük. De
eni!
hőseit el kell
zél a pallérral,
omáu megter-

Mindazok, akik
és Élia tűzha-
gatták a predi-

ez való közve-
lára irták ki-
on. Az össze-
szolga össze-
gönizába, ahol
etlen templom
vagyon ráírva
pusztítani.

Megrendelhető az Uj Kelet könyv-
osztályában. Str. Baron L. Pop 10.
A számozott példány ára 120 L.

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjjeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 1150 Lei
Félévre . . . . . 600 "
Negyedévre . . . . . 320 "
Egy óra . . . . . 110 "

Alévfolyam ♦ 123. szám

1928 június 7 Csütörtök
* 5688 Szíván 19 *

Cenzurat: Suctu

UJ KELET

Dr. Rar
I. Disztér ? II

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Urania Mozgó
Szenzációs premier.
Lewis Stone és Barbara Bred-
ford ismert művészek

Órdóg szigete
Kannibálok
elsőrangú kalandorfilm.
Monopol Fanamettfilm

Mussolini a pacifista

Mussolini külügyi expozéja, amelyet a római parlamentben tartott, a fascizmus történelmének új periódusát jelenti. A fascizmus annak idején, mint a rendszertelenség és szélső nacionalizmus politikai akciója jelentkezett, amely a szociális bontás küszöbén álló Olaszország népének a szélső nacionalista szolamok narokumát ajándékozta. További fejlődésében a fascizmus kimondottan imperialista tendenciákat mutatott s jóideig úgy látni fel, hogy Olaszország lesz az európai béke megzavarója.

A nagy frázisok és nagy célkitűzések azonban, épúgy mint az egyén és a társadalom, kénytelenek alkalmazkodni a meglévő viszonyokhoz és erőkhez, ami röviden azt jelenti, hogy senkisémet állhat elszigetelten egy olyan irányzat közep-ponájában, amely a jelenlévő korszak jellemzőit vonása. A fascizmusnak pár évvel ezelőtt, amikor Európa a kiegyensúlyozatlanság és bizonyos mértékig a szociális és gazdasági káosz képét mutatta, még lehettek ugynevezett imperialista sánszai, hiszen a zavarosban a legkönnyebb mindig külön akciókat tervezni és végrehajtani.

Az utóbbi két évben azonban, főleg pedig az utolsó hónapokban Európában úgy gazdasági, mint szociális téren erős lehangolás és megszállás érzékelhető, a szélső nacionalista irányzatok teljes lefűlése, ami egy olyan alapjában véve okos és szemléletes politikai számítás sem mutatott el hatástalanul, mint amilyen Mussolini a pacifizmus új politikai, mint morális téren belső értékesítéshez és megszállásához jutott és ép ezért, mert a pacifista politika élén a nagyhatalmak államfői állanak: a pacifizmus világ-irányzat lett. Bizonyos, hogy eme irányzat mögött nem pusztán idealista érzel-mek, hanem inkább érdekek húzódnak meg, amelyek egy új háború által a nyugtala szociális erők kibontakozásától fél-nek.

Mussolini, aki a történelem színterére való lépésekor bebizonyította, hogy kü-lönos érteke van a belső párfordulás gy-akorlati kiaknázásához, hovatovább tisz-ván látja, hogy a jelenlegi európai vi-szonylatok közepette semmi értelme sincs többé annak, hogy az évekkel ezelőtt han-gezott lazas deklamációkat továbbra is hangoztassa. A fascizmus, miután kiépít-ette a maga hatalma és társadalmi ren-derét a változás örök törvénye szerint nyugvó ponthoz érkezett, ami azt jelen-ti, hogy szinte napról-napra veszíti el ro-manikus sallangjait. A tények ezuttal is erősebbeknek bizonyultak a frázisoknál s mert az olasz fascizmus vezére már elő-ző pályafutásakor megtanulta becsülni és értékelni a társadalmi irányzatok és ható-erők determináló mindenhatóságát: csak természetes, hogy alkalmazkodni igyek-szik a megváltozott viszonyokhoz.

Mussolini alkalmazkodik is. Szinte minden álmélet nélkül, helyesebben a szemlélet számára alig észrevehetőleg, teg-napról ma pacifista lett belőle, aki nyil-ván kijelenti, hogy Olaszország a paci-fizmus barátja s azok a fegyverkezések és hangos készülődések, amelyekkel egy év előtt még az egész világot nyugtalan-ságban tudta tartani, nem irányulnak imperialista ténykedések végrehajtására, csupán védelmi jellegűek.

Kétségtelen, hogy ez az őszinteség nem válik szívenére Mussolininak s még el- gondolkodtatóbb az, hogy beszédét a parlamentben éppolyan helyesléssel fo-

gadták, mint amilyen heves tapsokkal honorálták fenyegető és túlzásokkal tel-ített azelőtti szónoklatait. Megállapítható, hogy külügyi expozéja a legszordinosabb és legdiplomatikussabb beszéd, mely min- denfelé békülékeny és barátságos hang-ot peng. Még a legnyilvánvalóbb el- lenség, Jugoszlávia felé is viszonylag be- látó és humanus szavakat talált, annál is meglepőbb az a szinte udvarló hang, amelyet a baloldali Németország és a még baloldali Svovjetország felé hangoztatott.

Végző elemzésben: ez a kimondottan külpolitikai megnyilatkozás fényt vet a fascizmus belső változásaira és erjedésai- re is, azt jelenti, hogy a fascizmus szaki- lotú és kiméltelen modorával, konzolidál- ni igyekszik, le akarja köszörül-

ni azokat az éleket, amelyek annyi sebet és könnyet fakasztottak s amelyek annyi ellenséget teremtek a mai Olaszország- nak.

A nagy dagály után, mely gesztusban, szavakban, eseményekben és intézmé- nyekben annyi tiltakozást váltott ki a fascizmus rendszere ellen, most alighanem az apály ideje következik az olasz poli- tika tengerében, annál is inkább, mert a politikai, társadalmi irányok és mozgal- mak is a természet törvényeit követik, tehát alá vannak vetve a rendszerint vul- kánikus erejű kezdet és a békés lehgga- das, illetőleg kibontakozás törvényének.

Mussolini Machiavelli tanítványának nyilatkozata ki magát. A machiavelliz- mus pedig lényegében nem más, mint a

hatalom alkalmazása a lehetőségekre, a melyekkel csak bizonyos fokig lehet vis- szaélni és semmiesetre sem messzebbne- nőn, mint azt az ellenálló erők meg- szabják. Mussolini mindezideig a legna- gyobb ellenállás irányában haladt, mert ez az ellenállás meglehetősen gyenge és kialakulatlan volt. De végre kialakult és csöppet sem kedvez a kezdeti mussoliniz- mus gesztusainak. A Duce észrevette ezt s most már igyekszik a legkisebb ellen- állás irányában haladni, nehogy az el- lenálló erők felmorzsolják. Látja és tud- ja már, hogy a leggigászb és legönhit- tebb hullám is megtörik a kemény szik- lalalon. Ez a sziklafal: a mai, a két év előttinél összehasonlíthatatlanul más Európa.

Románia a ruszinszkói népszavazásnál vis- szaköveteli az elszakított Máramarost

Máramarosban akció indult meg a tiszántuli Máramaros visszacsatolására

(Sighet-Máramarossziget, jun. 6. Az Uj Kelet tud.) A csehszlovák republi-ka, mint ismeretes, három részből, a nyugati Cseh és Morvaországból, az ország közepén elterülő Szlovenszkből, valamint a köztársaság egész ke-leti részén elterülő Pod-Kárpádsko Ruszból, az egykor ugynevezett Észak keleti felvidékből tevődik össze. Még a versaillesi békekötés idején, amikor megrajzolták Középeurópa új térképét, igen nagy gondot okozott a békeszer- ződések szerkesztőinek a Csehszlovák köztársaság határainak végleges megállapítása. A végén maguk a cseh békedelegáció tagjai lépődtek meg a legjobban, amikor nyilvánosság- ra került, hogy a békét diktáló antant- hatalmak az adott atmoszférában a cseheknek az új ország alapításra vo- natkozó kérését nemcsak, hogy száz- százalékosan honorálták, hanem még olyan területeket kaptak, amelyekről nem is álmogtak legvérmesebb remé- neik közepette sem.

Azok a területek, amelyeket a cse-hek meglepetésszerűen és váratlan- sággal felül kaptak a Pod-Kárpádszko Rusz tartományt képezik, amelybe főbbek között beletartozik a Tisza jobb oldalán elterülő Máramaros na- gyobbik része is. A versaillesi béke- szerződésbe, illetőleg a Csehszlovákiát megteremtő pittsburgi egyezménybe egy olyan cikkely is bekerült, amely kimondja, hogy az új köztársaság csak ideiglenes, tízévi időtartamra kapja meg Ruszinszkit, amely idő leteltével azután maga a tartomány meglehető- s vegyes lakossága fog dönteni további hovatartozandóságáról. A döntés, a melyről ezuttal szó van a jövő évben lesz megtartva és pedig közvetlen a Népszövetség ellenőrzésével titkos népszavazás útján.

A Ruszinszkból megtartandó jövő évi népszavazás már most a legtelje- sebb érdeklődés középpontjában áll mindazokban az országokban, ame- lyeknek reményei lehetnek arra, hogy ebből a népszavazásból valami hasz- not húzhatnak majd.

A reflektáló államok sorrendjében az első Csehszlovákia kivül Románia is szerepel a maga igényeivel.

A cseh republikánok a jövőévi né-pszavazásra vonatkozóan magatartásá- ról általában olyan hírek keringenek, hogy a cseh illetékes tényezők Ru- szinszkból nem fektetnének olyan nagy súlyt. Elsősorban azért, mert ter- méketlen vidék és a cseh állam min- denkori kormányának igen sok gon- dot okoz ennek a tartománynak az élelmezése, valamint az is, hogy a vi- dék többnyire szegény ruthén és orosz lakossága állandó kormánytámogatás- ra reflektál. Egyébként Ruszinszko is, akár Szlovenszko a prágai kormá- nyokkal állandó harcban áll azoknak a jogoknak a kivívásáért, amelyeket még a köztársaság megalakulása ide- jén kilátásba helyeztek ezeknek a tar- tományoknak és amelyeket természet-esen az idők folyamán a csehek nem adtak meg.

Az elmondottakon kivül azonban sokkal súlyosabb érvek szerepelnek még a színen, hogy tulajdonképen Csehszlovákia népszavazás idején miért nem követne el mindent Ruszinszko további megtartása érdekében. Jól- informált politikai körök ugyanis tud- ni vélik, hogy Benes csehszlovák külügyminiszter és a cseh kormány a Magyarországgal megkötendő bará- tságért, valamint azért is, hogy így a köztársaság fennállását a további jövő- ben minden körülmények között bi- ztosíthatják, a népszavazás idején pasz- szív rezisztenciára helyezkednének, hogy ezzel a népszavazás eredménye- Magyarországra javára biztosíthatassék. Természetesen ez volna az első kez- deményező lépés Benesék részéről afelé a Dunai-Szövetség felé, amelyet a fűrgő cseh külügyminiszter az utó- bi időben annyira fűrszíroz.

Amíg tehát a cseh hivatalos politi- kai körök a szőnyegen szereplő kér- déssel kapcsolatban a már fentvá- zolt magatartást tanúsítják, természe- tes az is, hogy a magyar agitációnak széles teret óhajtanak biztosítani a

népszavazás alkalmára.

Amde ezzel egyidejűleg Románia északi vidékeinek vezető férfiai a ru- szinszkói népszavazás elé szintén tel- jes várakozással tekintenek. Azt remé- lik, hogy amit a román diplomácia a békekötés idején el nem érhetett, tud- niillik, hogy az egész régi Márama- rost Románia megkapja, azt most fog sikerülni elérni azzal, hogy a magya- rok mintájára román részéről is kellő időben meg fogják indítani a propa- gandát a népszavazásra.

Román politikai körökben általában az a vélemény alakult ki, hogy a Ti- szántuli Máramaroson kivül nem nagy fáradságába kerülne a román agitáció- nak, hogy az egész Ruszinszkit is meg- kapja.

Alkalmunk volt a napokban egy ve- zető máramarosi román politikussal beszélgetést folytatni erről a kérdésről. — A máramarosi románság — mon- dotta — életkérdésnek tekinti, hogy a ruszinszkói népszavazás kapcsán leg- alább az elszakított máramarosi részt Romániához csatolják. Természetes, hogy ezt egyáltalán elérni lehessen, szükség van arra, hogy a kormány sok minden tekintetben változtassa meg eddigi politikáját. Általában a jövőévi népszavazásig a román belviszonyok- nak annyira kell konszolidálódnok, hogy ebben a tekintetben egy színvo- nalra érjenek a cseh állapotokkal. Mert hiszen azzal csak nem ármithatjuk el magunkat, hogy a ruthén és az orosz paraszt a mai körülmények mellett Románia javára fogja leadni szava- zatát.

Ha eddig még nem játszottak köz- re olyan momentumok, amelyek a libe- rális kormányt jobb belátásra bírták volna, akkor most következett el an- nak az ideje, hogy vezető uraink vég- legesen szakítsanak előbbi káros me- tódusaikkal. Valóban, a legelemibb ha- zafüji kötelesség követeli most, ami- kor az ország vitális érdekeiről van szó, hogy a régi káros rendszert ves- sék el.

— Kiszámíthatatlanok azok a per-

spektívák, amelyek a jelenlegi román Máramarosra nyílnának minden szempontból, ha újból egyesülhetne a mostani cseh fenhatóság alatt álló tisztántuli felével. A gazdasági élet, a kereskedelem, az ipar máról holnapra hatal-

mas tempóban bontakozna ki újból, mert hiszen a mai román Máramarosnak a »Hinterlandja« az a másik rész, amely a román diplomácia minden erőfeszítése dacára a békekötés idején a cseheknek jutott.

Fried Miksa

Mussolini pacifistának vallotta magát, de mindenáron megvédelmezi Olaszország határait

A Duce részletesen ismertette Olaszország külpolitika viszonyait

Róma, június 6. A római szenátusban tegnap megtartotta Mussolini nagy erklődéssel várt külpolitikai expozéját, melynek különös jelentőséget főleg az olasz-jugoszláv feszültségre vonatkozó kijelentések miatt tulajdonítottak már előre politikai körökben. A rendkívül érdekes beszéd, mely Olaszország minden irányú külpolitikai vonatkozásait felöleli, először Angliáról állapítja meg, hogy Olaszország a legjobb viszonyt tartja fenn vele, mert a két államot régi barátság fűzi össze és évszázadok óta nem merült föl igazi ellentét az olasz és angol nép között. Egyetlen nehézséget bizonyos gyarmati kérdések okoztak, de ezek is gyorsan lojális megoldást nyertek. Ami Szovjetországot illeti — folytatta Mussolini — Olaszország normális viszonyban áll vele. A kereskedelmi forgalom azonban igen szerény méretekre szorítkozik, mert szovjet részről csak hiteltre hajlandók vásárolni, ami nem segíti elő a gazdasági összeköttetést.

Németországgal szintén jó és szíves viszonyban áll Olaszország.

A különböző fennálló szerződések nagy lehetőséget nyújtanak a két államnak az egymáshoz való közeledésre. A viszony még kedvezőbb lehetne közöttük, — folytatta Mussolini — ha bizonyos, felöltlen körök nem akarnának beleszólni Itália belügyeibe. Nobile tábornok németországi fogadtatása meleg visszhangra talált Olaszországban.

A kisantant

Olaszország és Franciaország viszonyára tért át ezután a Duce és elmondta, hogy ez meglehetősen mozgalmassá változásokon ment keresztül. Ennek az okát pedig a versaillesi szerződésekben kell keresni. A francia kormány ugyanis a versaillesi tárgyalások idején nem nezte jószemmel a szövetséges Olaszország követeléseit. Bizonyos kérdéseket egyáltalán nem is tűztek napirendre, hogy a két ország közötti jóviszonyt ne veszélyeztessék.

Ami Olaszországnak a kisantant államához való viszonyát illeti, ott először is meg kell állapítani — mondotta Mussolini — hogy ez a szövetség a békeszerződések megvédésére alakult, anélkül, hogy a benne lévő államoknak más érdekezonossága is volna.

Ezek közül az államok közül Olaszország 1924-ben barátsági szerződést kötött Csehszlovákiával.

1926-ban Romániával hozott létre egy barátsági és együttműködési szerződést. Kevessele később az olasz kormány ratifikálta Románia javára a nagykövetség tanácsának Bessarabiára vonatkozó határozatát is.

Olaszország és Jugoszlávia nem lehetnek közömbösek egymás iránt

Jugoszlávia és Olaszország között szintén barátságos együttműködési és döntőbírósi szerződés áll fenn 1924 óta. A két szomszédos állam között azonban — folytatta Mussolini — közömbös viszony nem állhat fenn.

Az adott viszonyok miatt Olaszországnak és Jugoszláviának vagy barátságban, vagy ellenségeskedésben kell élnie egymással.

Olaszország elvben barátságot tanúsít Jugoszlávia iránt és a gyakorlatban is ugyanezt igyekszik megvalósítani. Ezért egészítette ki az 1924-es döntőbírósi szerződést 1925-ben a nettunoi egyezményvel. Ez az egyezmény azonban már a harmadik éve vár arra, hogy a belgrádi parlament ratifikálja. Olaszország — folytatta beszédét Mussolini — nem akarja beleártani magát más államok parlamenti harcaiba, de külpolitikáját mégsem teheti függővé azokról.

Ezért észre kell vennie, hogy Jugoszlávia széles köreiből ma harcias hurokat pengetnek Olaszország ellen, még politikailag felelős körök részéről is. Legutóbb egy miniszterviselt horvát képviselő jelentette ki, hogy a »várható ju-

goszláv—olasz háboru után Veenében fogják aláírni a fegyverszüneti megállapodásokat.

Ez a nagyzási hóbot nevetséges, mert gyerekes. Jugoszláv politikai körök azonban jól tennék, — végezte ezirányú kijelentéseit Mussolini — ha nagyobb óvatosságot tanúsítanának ezekben a kérdésekben.

A beszéd ezután Olaszországnak Magyarországhoz való viszonyára tért át. Magyarország — mondta Mussolini — a legsúlyosabb veszteségeket szenvedte a háboruban.

holott ma már bebizonyított dolog, hogy Magyarország akkori vezetője, Tisza István gróf nem is akarta a háborút.

Olaszország és Magyarország között az utóbbi időben barátságos viszony alakult ki.

Az olasz kormány befolyása az optánspörre

Az olasz kormány érvényesítette befolyását Magyarországra katonai ellenoldásának megszüntetése kérdésében és ugyanúgy latbavetette befolyását a szentgotthárdi ügyben és az optánsper kérdésében is. Olaszország továbbra is ezen a vonalon akar maradni politikájával. Magyarország számára ezután is Itália barátságára, mely jól tudja, hogy

ez az elmeredést, a mumiává válást jelentené.

A fascista kormány a békét akarja szolgálni és teljesen pacifista szellemű.

De számbaveszi az ellenkező lehetőségeket is, mert a kellőképpen felkészült határvédelemben látja létének és jövőjének főbiztosítását.

A háromnegyedórásig tartó beszédet a szenátus tagjai a legnagyobb feszültséggel hallgatták és a kijelentések közötti szüneteket minden alkalommal felhasználták viharos helyesléstük megnyilvánítására.

Egy neves zsidó író beszámoló az amerikai zsidó kulturális életről

Tizenkét színháza, héber iskolái, tornacsarnoka, hatalmas sajtója van a zsidóknak

(Bécs, jun. 6. Az Új Kelet tud.) Harry Sackler, a mai amerikai zsidó irodalom egyik legnépszerűbb reprezentánsa kelet-európai utján Bécsbe érkezett. Sackler, aki »Jizkor«, az »Igazság tévelygése« és »Ut isten felé« című drámáival a legnevesebb amerikai szerzők közé emelkedett, Ruzinszkyból származott Amerikába és drámáiban főleg az ottani zsidó típusokat dolgozta föl.

Egy újságíró beszélgetést folytatott a népszerű íróval, aki a következőket mondotta az amerikai zsidó kulturális életről:

— Newyork ma a világ legnagyobb zsidó centruma. Ebben az amerikai városban kétféle zsidó lakik, vagyis az Egyesült Államok zsidó lakosságának fele. Véleményem szerint a múlt század nyolcvanas éveiben beözönlött zsidóság nem tudott még egységesen kialakulni és kölcsönös asszimiláció útján egységesen megszervezkedni. Csak egy hozzávetőleg fél évszázados keveredési folyamat fogja majd a zsidó emigrációt teljesen eggyé kovácsolni. Az utóbbi években már mutatkoztak jelei bizonyos gazdasági, kulturális és politikai egységességnek. Ez mindenekelőtt megnyilatkozott abban a szokatlan nagy áldozatkészségben, amellyel az amerikai zsidóság elárasztotta a háboruban károsult kelet-európai testvéreit. A cionizmus is egyike azoknak az eszméknek, amelyek összekovácsolják az amerikai zsidóság heterogén elemeit. 1914-ig a cionizmusnak nagyon szerény szerepe volt az Egyesült Államokban, ma azonban a legfontosabb tényezőkné egyike, különösen szellemi potenciája következtében. Egy nagy név, Louis Brandeis, az Egyesült Államok legfelsőbb bíróságának elnöke, áll a cionizmus élén, továbbá Stephen Wise, az amerikai zsidóság egyik politikai ve-

Arban, ujdonságokban minőségben utolérhetetlen az IDEAL népkalapszalon C. Reg. Ferd. 8. éri és népkalapszalonok, alakítások, szalma atvarásó 48 óra alatt a legújabb divat szerint, gyári árban készülnek. Eredeti Banco és Panama modellek

zére. Louis Lipsky és Henriette Sold, a kiváló közéleti zsidó asszony.

Az utóbbi időkben a zsidó élet nagyon intenzívvé alakult Amerikában. Nagy zsidó centrumok alakultak, népházák, klubok, héber iskolák, tornacsarnokok, műkiállítások, népegyetem színpad stb. egy új, friss kulturális terjeszték a zsidóság között, amely gazdaságilag elég jól meg van alapozva.

Jellemző az amerikai zsidó kultúrára a zsidó sajtó is. Vorwärts, Der Tog, The Morning, Journal, Freiheit, továbbá a nívós Die Zukunft folyóirat, Der Hammer, Oifkum és a héber Hador és számos angol újság szolgálja a zsidóság szellemi igényeit. A lapokban Perez Hirschbein, Abraham Reisen, David Pinski, Leiwik, Opatos, Glanz, Ignatov és Nadir cikkei és tárcái jelennek meg rendszerint. Tizenkét zsidó színháza van Newyorknak és ezek közül néhány igen jelentős anyagi sikerrel szokta lezárni a szezon. A newyorki zsidó színházklubnak keréken 500 tagja van, akik majdnem kivétel nélkül szerződésben is vannak. Némelyek közülük nagyon nagy sikerrel léptek át az angol színpadra, így Ben Ami és Weisenfreund. Az angol-amerikai színpadról viszont számosan visszatérnek a jiddis színpadra. Egyelőre még az irodalmi teret darabok vannak felszínre, szentimentális melodramák, amiket legtöbbször maga az igazgató ír és rendez. Nagy szerepe van az operettnek amely erősen európai ízi. Itt már kiváló művészi erők is érvényesülnek. Mali Picon, az Európában is ismert diva, ma a legünnepeltebb amerikai színésznő. A művészi színházak közül Moritz Schwartz színháza tűnt ki, ez azonban gazdaságilag nincsen kellőképpen rendezve és már egy volt, hogy teljesen felszlik. Osip Dimow, továbbá Schildkraut színész és Ben Ami is vezettek kisebb irodalmi trüppöket, amelyek a modern európai drámát ismerették meg az amerikai zsidó közönséggel. A vilnai trup is vendégszerepelt ugyszintén a héber Habima. Ez utóbbi igazgatója, Nachum Zemach, valószínűleg állandósítani fogja a héber színészetet Newyorkban.

Sackler európai utjának legkínosabb impressziója az volt, hogy Bécsben tömegesen térnek ki a zsidók Amerikában ez a mozgalom teljesen ismeretlen és az a meggyőződése, hogy Bécsben is átmeneti jellege van és a zsidóság meg fogja találni ebben a városban is önmagát.

Harisnyák

egolszobban pulloverek svetterek

Weisz Siegfried cégnél Cluj, Regele Ferdinand 10.

Itt az alkalom

egyszerre nagy vagyonhoz jutni. — Junius hó 25-én kezdődik a csl. oszt. sorsjáték húzása, ezért is rendeljen azonnal egy sorsjegyet a szerencséséről hozismert

UNGÁR bankháztól — Kosise

Malom-u. 20. — A sorsjegyek árak: 1/4, Kc 80, 1/2, Kc 40, 3/4, Kc 20, 1, Kc 10

butor

vásárlás bizalom dolga Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat

Marosvásárhelyre (Tg.-Mures) és tekintse meg Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt., hatalmas raktárait. Bősendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann zongora és pianinó gyárak képviselése.

Hitelekpen egyéneknek kedvező fizetés feltételek

K i k ö l t ö z ö m !

detail üzletemet megszüntetem Valódi bőr Táská, levéltárca, aktatáska Valódi bőr bőrönd, ridikül stb. engros árban kerülnek eladásra.

Krebs János, Cluj, Regele Ferd. 77.

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánág zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Az Új Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A Haggibbor új vezetőségének első ülése

(Cluj-Kolozsvár, június 6. Az Új Kelet tud.) Szokatlan érdeklődés mellett tartották meg tegnap este a City kávéház külön termében a Haggibbor új vezetősége megnyitó ülését. Az ülést Bíró Andor elnök nyitotta meg, aki a jelenlévők üdvözlése után megelégedését fejezte ki, hogy új arcképet lát a klub vezetőinek sorában, akikről reméli, hogy mindenben támogatni fogják az új fejlődési lehetőségek előtt álló Haggibbort, reorganizációjában. Bíró elnök az új vezetőség programját röviden mondja el. Rámutat arra, hogy a zsidó sportegyesület programja a fizika amatőrizmusa kell, hogy nyugodjék. A pénzügyi helyzet feljavítása érdekében az egyesület klubot fog alapítani, ahol teadélutánokat és összejöveteleket fognak rendezni, amelyek nem csak a zsidóság társadalmi közeledése szempontjából nagyjelentőségű, de jövedelmi forrást is jelent az egyesületnek.

Az elnök ezután dr. Kepesnek adja meg a szót, aki napirend előtt bejelenti, hogy a Haggibbor pálya birtokbavételét jóváhagyták. Bíró elnök köszönetet szavaz meg dr. Kepesnek kifejtett fáradozásáért és kifejezésre juttatja, hogy legforróbb óhaja az, hogy még az ő elnöksége alatt épüljön fel a Haggibbor pálya.

Dr. Eröss a pénzügyi helyzetről referál s miután előadja, hogy a klub milyen jövedelmekre számít, a vezetőség elhatározza, hogy a legsürgősebb fizetések teljesítése érdekében a Haggibbor kölcsönt vesz fel valamelyik kolozsvári bankintézetől.

Wesél főtitkár a tagdíjak helyzetéről referál s bejelenti, hogy néhány évvel ezelőtt 800 fizető tagja volt a Haggibbornak ezzel szemben most csupán kétszázan fizetnek tagsági díjat. Ezután a főtitkár taggyűjtő ívetket oszt szét a vezetőség jelenlévő tagjai között, majd dr. Eröss javaslatára elhatározzák, hogy kéthetenként esütörtökön este fogják megtartani üléseit a vezetőség. Legközelebbi ülés mához egy hétre, csütörtökön este lesz.

— Mussolini kielégítőnek tartja a jugoszláv válaszigyezkét. Milanóból jelentik: Bodrero belgrádi olasz követ közölte Marinkovics jugoszláv külügyminiszterrel, hogy Mussolini az olasz-jugoszláv konfliktus ügyében küldött jugoszláv válaszigyezkét minden tekintetben kielégítőnek tartja. A jugoszláv-olasz konfliktus ezzel végleges elintézését nyert.

— Tüz a magyar földművelésügyi minisztériumban. Budapestről jelentik: Az éjszaka folyamán kigyulladt a földművelésügyi minisztérium elsőemeleti irattára. Három kerület tűzörsége órák hosszat dolgozott a tűz lokalizálásán. Ennek ellenére a folyamammérnöki ügyosztály irattárának nagyrésze elégett. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— Mentsünk meg egy kis fiút. A kis árva fiú orthopéd-készülékére a mai napon újabb adományok folytak be az Új Kelet kiadónivataiba. Neufeld Pál 100 lejt küldött, egy Gy. nevű kolozsvári lakos kisfia nevében 60 lejt. Özvegy anyja a gyermek nevében hálaosan köszöni az adományokat.

— Június 13-ra hívták össze az új német birodalmi gyűlést. Berlinből jelentik: Az új birodalmi gyűlést Loebel elnök június 13-ra, délutánra hívta össze. A Berliner Zeitung am Mittag híreles forrásból azt az értesítést közli, bizonyos, hogy az új kormány feje Müller Herman, volt szociálista kancellár lesz, miután a többi koalíciós partokká is megtörtént a megegyezés sze mélyében s mert Braun porosz miniszterelnök eléllott a jelöléstől. Müller Herman Hindenburg péntekre magához kértte, hogy megbizsa a kabinetalakítás sal.

„A békepaktum megvalósításának kilátásai egyre kedvezőbbek“

London, június 6. Ma kezdődött a népszövetségi ligák uniójának értekezlete, amelyen lord Grey, aki az elnöki tisztet töltötte be, a döntőbíráskodás intézményével kapcsolatban beszédet mondott, amelyben a többi között rámutatott arra, hogy mindenki meg lehet elégedve azzal a lépéssel, amelyet a világ a jövő békéje érdekében tett.

Noha az Egyesült Államok részéről előterjesztett békepaktum nincs közvetlen összeköttetésben, a Népszövetség céljait tekintve, hatásában sokkal fontosabb és hasznosabb, mint az amit a Népszövetség keretében lehetett volna ezirányban tenni.

A jövőben minden nemzet számára megfontolandó dolognak kell lennie annak, hogy két ilyen fontos állásfoglalást, mint a Népszövetség és az Amerikai

Egyesült Államoké, tekintetbe vessze vagy sem.

Ha az amerikai békepaktum valósággá lesz, akkor az a nemzet, amely azt megszegi, kevés kilátással rendelkezik arra, hogy az Egyesült Államok közvéleményének rokonszenvét biztosítsa a maga számára. A békepaktum megvalósításának kilátásai egyre kedvezőbbek. Francia részről hangoztatott ellenvetésekről az a nézete, hogy ezek lényegükben ugyanazok, mint amelyeket az Egyesült Államok felelős államférfiai már jóváhagytak.

Lord Grey után Franciaország, Olaszország, Belgium és Svédország üdvözölték az értekezletet és kifejezték azt, hogy a véleményüknek, hogy a háború megelőzésére legalkalmasabb út a döntőbírási intézmény.

Letartóztatták az országszerte szélhámoskodó agronómot

(Cluj-Kolozsvár, június 6. Az Új Kelet tud.) A II. kerületi rendőrség országos körözölevéi alapján ma reggel letartóztatta Corunta Ioan agronómot, akiről a vizsgálat folyamán kiderült, hogy az utóbbi idők egyik legveszedelmesebb szélhámosa.

Jó néhány hónappal érkezett meg Kolozsvárra az országos körözölevél a medgyesi, később pedig a balázsfalvi rendőrhatalóságoktól, amelyben kéri egy Corunta nevű földmérés-agronom letartóztatását. Az átiratban jelezték, hogy mint egy háromnegyed millió lej erejéig megkárosította ugy az államot, mint egész megyék lakosságát. Néhány nappal ezelőtt Bánffyhadonról jelentés érkezett a rendőrségre egy agronóm ellen, aki a lakosságot zsarolja. A feljelentés kapcsán megállapították, hogy a Bánffyhadon nyadi egyen azonos Corunta Ionnal.

A II. kerületi rendőrség véletlenül rá

akadt az agronóm lakására a Casian-utcában, ahol ma is tartóztatták.

A rendőrség megállapította, hogy Corunta, aki ellen az ügyészség is körözölevélet bocsátott, az ország egész területén kölesbőncet vett fel fondorlatos úton.

Összesen 145 személynek tartozik kisebb nagyobb összegekkel. Szébenben 8800 lejt, Cenán 3500, Kapuson 3320, Medgyesen 89.870, Segesváron 125.574, Kőhalomban 29.270, Gyóron 5125, Rahón 63.224, Agostonfalván 2400, Krasov községben 945, Ploestiben 2960, Bukarestben 57.160, Kraiován 12.940, Kolozsvárt 5325, Bánffyhadon 25.000 lejt vett fel kölesbőncen; azonkívül több ismeretlen egyéntől kisebb-nagyobb összegeket.

Corunta ellen még folyik a vizsgálat, amelynek befejezése után az ügyészségre szállítják.

Mr. Skelet, az „orvosi rejtély és emberi mumia“ Amszterdamban teherárúként adta fel magát és másfél napi koplalás után érkezett meg Budapestre

Budapest, június 6. Tegnap este az angol-földi pályaudvaron egy vasutas gyanus zajra lett figyelmes, amely az Amszterdamból jövő személyvonat teherkoscsijából hangzott ki. A gyanus zajra több vasutas kerítette körül a kocsit, mert abban a hiszemben voltak, hogy a vagonban vasuti banditák tartózkodnak. Mialatt arról tanakodtak, hogy mitévők legyenek, a különös zaj újra megismétlődött, majd ismét elhallgatott. A vasutasok végre is felnyitották a vagon ajtaját és átkutatták a kocsit.

A kutatás eleinte semmitfele érdekeselet nem produkált, mert a vagonban csak ládákat és zsákokat pillantottak meg, amelyek közül és a vagon különböző sarkaiban senkit sem találtak. Már-már lemondtak arról, hogy valami szenzációs dolgot sikerül felfedezniök, amikor az egyik vasutas egy nagy láda oldalán szelvényilásokra bukkant. Amikor a ládát felnyitották, különös látvány tárult szemük elé. A ládában összehúzóda egy száznyelcvan centi magas ember gubbasztott, aki, amikor felnyitották a láda fedelét, felugrott és magyarul mondotta el különös élettörténetét.

Elmondotta, hogy Amszterdamból jön, ahol egy kiállításra mint „Mister Skelet“ avagy orvosi rejtély és emberi mumia“ címen nagy látogatottságnak örvendett. A különös ember harmincegy éves és mindössze 44 kilo súlyú. Elmondotta még, hogy szülei látogatására jött haza Budapestre és miután Amszterdamban minden pénze elfogyott, úgy segített magát fel. Miután ennivalója elfogyott, másfél nap óta semmitsem evett s így még jobban lesóványodott.

Az „orvosi rejtély“ érkezéséről különben a budapesti artisták informálva voltak, mert egy impresszárió és több artista várta a pályaudvaron, akikkel együtt hagyta el a pályaudvar területét.

meik elé. A ládában összehúzóda egy száznyelcvan centi magas ember gubbasztott, aki, amikor felnyitották a láda fedelét, felugrott és magyarul mondotta el különös élettörténetét.

Elmondotta, hogy Amszterdamból jön, ahol egy kiállításra mint „Mister Skelet“ avagy orvosi rejtély és emberi mumia“ címen nagy látogatottságnak örvendett. A különös ember harmincegy éves és mindössze 44 kilo súlyú. Elmondotta még, hogy szülei látogatására jött haza Budapestre és miután Amszterdamban minden pénze elfogyott, úgy segített magát fel. Miután ennivalója elfogyott, másfél nap óta semmitsem evett s így még jobban lesóványodott.

Az „orvosi rejtély“ érkezéséről különben a budapesti artisták informálva voltak, mert egy impresszárió és több artista várta a pályaudvaron, akikkel együtt hagyta el a pályaudvar területét.

— Flotta demonstrációra ment a szovjetek távolkeleti hajórajja. Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda Vha divosztokból érkezett jelentése szerint a szovjetek távolkeleti flottája 6 dragagnont, 21 cirkáló, 16 torpedóromboló, 5 aknahajó és 12 tengeraltatójáró, tegnap este kifutott a kikötőből. A flotta utiránya ismeretlen. Vladivosztokban az a hír járja, hogy flottademonstráció készül.

— Halálozás. Tegnap halt meg Kolozsváron Balkányi Andor rövidáru kereskedő felesége, született Klein Rózi 32 éves korában. A fiatal uriaszsonyot szivbaja ölte meg. Özvegyen kívül négy gyermeke gyászolja. Szerdán délután három órakor temették a Kötő-uccai gyászházba nagy részvét mellett.

A pénzügyminisztérium által az új osztályorszátkék árusításával megmozdított Fritz Dörge-bank Wien, I/C. Kámtner Strasse 43. minden rendelést feltétlenül biztosan és diszkrétan, késedelem nélkül intéz el.

— Egy évi börtönrre ítélték a kolozsvári Unirea-cukorkagvár sikkasztó köztitviselőjét. A kolozsvári Unirea-cukorkagvár ez év márciusában feljelentést tett sikkasztás, csalás és okirathamisításért Dávid Elek Mihály nevű titviselője ellen, aki mint a gyár könyvelője meghamisította az általa kiállított számlák másolatait s miután kisebb összegeket irt be a pénztárkönyvbe, a különbözetet zsebre vágta. Később elhagyta a céget és szélhámoskodásait vidéken folytatta. Aradon, nagyobb összegeket inkasszált az Unirea cég nevében s ennek az inkasszónak a kapcsán leplezték le. A kolozsvári törvényszék Dumca tanácsa ma tárgyalta az ügyet. A vádlott Dávid Elek Mihály beismerte az ellene emelt vádat. Dr. Klein Miksa védő védeccének enyhe megbüntetését kérte s rámutatott arra, hogy a háborubban fejlődést kapott s ennek következtében iszákos lett. Ez a szenvedély vitte rá sikkasztásokra. A törvényszék rövid tanácskozás után egyévi börtönrre ítélt a megtévedt titviselőt. Az ügyész súlyosbíttási értekezletet tartott.

— Szívenlőtte magát szerelmese ablaka alatt. Zágrábból jelentik: Vasárnap virradó éjjel megrendítő szerelmi tragédia játszódott le Zágrebben. Poeseckál Alajz huszonhat éves gyári munkás, szombaton este menyasszonyának, Smaguc Maricának ablaka alatt szívenlőtte magát és azonnal meghalt. A szerencsétlen ember már évek óta együtt élt a munkásnővel, aki azonban a legutóbbi időben elhidegült tőle és nemrégiben el is költözött közös lakásukról. Poeseckál menyasszonyának távozása annyira megrendítette, hogy elsánia magát a végzetes tette. A fiatal munkás holttestét a zagrebi temető hullaházba szállították. A rendőrség az öngyilkosság ügyében széleskörű nyomozást indított.

— A magyar parlament titokzatos éjszakai vendégei. Budapestről jelentik: A napokban a parlament épületét napponként végigvizsgáló parlamenti őrség éjféli után egy fiatal szőke leányt talált, aki az egyik bársony pamfagon aludt. Amikor felébresztették, kijelentette, hogy látni akarta a parlamentet éjféli világításban és ezért egy éjszakai erre szánta. Megjegyezte, hogy megérte a fáradságot, mert a látvány csodaszép volt. A leányt levezették az őrszobára, ahol kihallgatták és igazolta, hogy előkelő vidéki földbirtokos leánya. Arra a kérdésre, hogyan jutott be a parlamentbe, mosolygott és azt mondta, hogy ez már az ő titka. Több szót nem lehetett kiemenni belőle, de miután fegyvert és kompromittáló tárgyat nem találtak nála, szabadon bocsátották s elhárast indítottak ellene. Ezt a szőke urilányt pár nappal később holtan fogták ki a Dunából. Az eset éppen ezért véglegesen titokzatos jellegű.

Csütörtök.

HAR

Kötött áru Kabát, mel jobban és

B A

nál, —

Ir

Női melirt Női mouslin Női cérna Női seiyem Vidéki rendeté

Anyolca

Irta: az E.

Alig néhány az Erdélyi Anyolcadik k után érkeznek rész minden laszásokról és választási küz a konferenciá sal, a komoly megoldásra v átérésével k pártjai és cso ket vár a kol zsidósága is, a is, hogy az eionista konfer bator szo, ame kében osztatlan mindig új és szolgáltatni a tent tíz év ot tóban jelentős gyökerei nem kor meghirdete voltának, vag ban, amelyekke mozgalom az gazdagította.

Másfél esztel Szövetség utol lyos megpróbá gazdasági de másfél év, de sem tévesztette helyt kell álljo ten. Még a gy fogják érteni, átmenetiek vol az erőpróbát, Iyein túl már nincs messze a kapui ismét sz zsidó munkások birtokba vegyél egész zsidóság

Az új érának mot kell vetnük, szépítésre, fogultság nélkü erőtartálékaink gau okula u lobbí járható u programjának

Ez a konferé kérdésekkel aka Szövetség von tételére és ház zökkenmentes nak. Amikor ez abhoz, hogy az rának megbizha lévre vágyó ifj sea.

A delegátuso menyesen elvég val eltávozni, h delyi zsidóság turgóca kell leg reneszánszának van szükségünk megújulás sz velni és a létet magvát az erde fogja alkotni, a kisarjadnia m

HARISNYA

Kötött áru különlegességek. Kabát, mellény, angol pulover legjobban és legolcsóbban csak

Blatt-

irányárak:

Női melírt harisnya	— — lei 35
Női moulin harisnya	— — lei 67
Női cérna fátlyol harisnya	— lei 97
Női selyem harisnya	— — lei 87

Videki rendeléseket utánvét mellett portómentesen szállítok.

Anyolcadik konferencia

Irta: Weinberger Nándor, az E. Zs. N. Sz. főtárháza

Alig néhány nap választ el bennünket az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség anyolcadik konferenciájától. Nap-nap után érkeznek be a jelentések az ország minden sarkából a delegátusválasztásokról és nem egy helyen már a választási küzdelem is megmutatta, hogy a konferenciára felfokozott várakozással, a komoly felelősség tudatában és a megoldásra váró problémák melységei átérzésével készülnek fel a szervezet partjai és csoportjai. De elhatározott tetteket vár a konferenciától Erdély egész zsidósága is, amely megszokta már eddig is, hogy az evról-évre megismétlődő zionista konferenciákon hangzik fel az a bátor szó, amely az erdélyi zsidóság lelkiellenesztetlen visszhangra talál és mindig új és értékes impulzusokat tud szolgáltatni a zsidó közéletnek. Nem történt tíz év óta az erdélyi zsidóság életében jelentősebb esemény, amelynek gyökere nem a Szövetség megalkotásakor meghirdetett népi program talajában volna, vagy azokban a határozatokban, amelyekkel az erdélyi zsidó nemzeti mozgalom az itt élő zsidó társadalmat gazdagította.

Másfél esztendő telt el a Zsidó Nemzeti Szövetség utolsó konferenciája óta. Súlyos megpróbáltatásokkal, politikai és gazdasági depresszióval volt tele ez a másfél év, de a Szövetség egy pillanatra sem tévesztette el a szemét a célra, hogy helyt kell álljon az önként vállalt posztján. Még a gyengébb lelkűek is megfogadják érteni, hogy a nehézségek csak átmenetiek voltak. Palesztina kiállotta az erőpróbát, a gazdasági krízis veszélyeitől már intenek az új élet jelei és pánasz messze az idő, amikor az ország kapui ismét szélesre tárulnak, hogy a zsidó munkások és a zsidó tőke békében birtokba vegyék az ősi földet, amelyen az egész zsidóság élete megújulhat.

Az új érának küszöbén komolyan számolni kell velünk eddigi teljesítményeinkkel, szepitésre, vagy csüggedésre való elhatalmasodás nélkül meg kell állapítanunk erőforrásainkat és a múltak tanulságait okulva meg kell jelölni a legközelebbi járható utat, amely a Szövetség programjának megvalósításához vezet.

Ez a konferencia főképen azokkal a kérdésekkel akar foglalkozni, amelyek a Szövetség vonzóerejének hatékonyabbá tételére és hazatartásának nyugodt és zökkenésmentes biztosítására irányulnak. Amikor ezt teszi a legjobb úton van ahhoz, hogy az új életre kelő zsidó kultúrának megbízható várat és a zsidó nevelésre vágyó ifjúságnak otthont teremtsen.

A delegátusok akkor fognak az eredményesen elvégzett munka jóleső érzésével eltávozni, ha megvetik alapját az erdélyi zsidóság székházának, amely kulturgócá kell legyen az erdélyi zsidóság reneszánszának. Pozitív intézményekre van szükségünk ha az új generációt a megújulás szellemében akarjuk nevelni és a létesítendő intézményeknek magyát az erdélyi zsidóság székházát alkotni, amelyből fokról-fokra kell kiharajdnia mindazoknak az intézményeknek, amelyeknek Erdély zsidósága már évek óta sürgős szükségét érzi.

nyeknek, amelyeknek Erdély zsidósága már évek óta sürgős szükségét érzi.

Epen ezért mindenképp érzi, hogy gondolatainak legjavát kell a konferenciára elvinnie. Szükszabott időben, a legnagyobb felelősség érzésével áthatva kell kitermelni azt a cselekedetet, amely valóságot teremt és önkéntes áldozatra serkent.

A konferenciát megelőzi egy bukaresti tanácskozás, amelyen a Szövetség központi vezetősége és a Nagyrintézőbizottság néhány tagja dr. Mayer Ebnerrel és a regáti zsidóság politikai tényezőivel az egységes romániai zsidó párt megalakulásáról fognak tárgyalni. A konferencián a Szövetség vezetősége és Mayer Ebner be fognak számolni a tárgyalás eredményéről. Nincs kizárva, hogy e beszámoló nyomán igen fontos határozatok hozatalára kerül sor.

Jól tudjuk, hogy a mai nehéz körülmények között nem könnyen határozódik el magukat Erdély zionista delegátusai

arra, hogy a konferenciára elutazzanak. A Szövetség vezetősége épen azért, hogy a konferencián való részvételt minden delegátus részére megkönnyítse, úgy döntött, hogy a konferencia már hétfőn este véget érjen. És mert sorsdöntő tanácskozásai lesznek Temesváron az erdélyi zsidóságnak, biztosra vesszük, hogy akármilyen áldozatok árán ott lesz a konferencián valamennyi megválasztott delegátus.

lön kívánalmakat fognak előterjeszteni. A Nepszövetség mai nyilvános ülésén egy litván kisebbségi panasz fognak tárgyalni. Ez a panasz tízenegy litván lelkésznek Lengyelországból való kiutasítása kapcsán merült fel.

Egyébként Litvánia külügyminisztere, Waldemaras, tegnap Párisba utazott, ahol a francia külügyminisztert látogatja meg. A litván külügyminiszter a lengyel-litván konfliktus ügyében Brianddal is tárgyalt és azt szerette elérni, hogy a francia kormány Paul Boncournak, a nepszövetségi állandó delegátusnak újabb utasításokat adjon a Nepszövetség elé kerülő lengyel-litván konfliktus ügyében. Waldemaras ma este Párisból Genfba érkezik.

Paul Boncour utasítást kapott, hogy ne fogadja el a szentgotthardi incidensről szóló jelentést

Chamberlain reméli, hogy az optánsperben a felek józan belátása fog felülkerekedni. Waldemaras Brianddal tárgyalt

Genf, június 6. A népszövetségi tanács tegnap délelőtti nyilvános ülésén a Görögországban élő albán kisebbségek panaszait tárgyalták. Politisz görög delegátus az albán delegátus ismertető szavaira igen éles hangon válaszolt, hangsúlyozva, hogy a panaszoknak az albánokra nézve kedvező elintézése veszélyes precedenst teremtene. A tanács Zalesky lengyel külügyminisztert bizta meg az albán jegyzék tanulmányozásával.

Genf, június 6. A szentgotthardi incidens felülvizsgálására kiküldött hárombiztoság jelentését, továbbá a tanácselnököt megillető hatáskör kibővítésére irányuló két jelentést a Nepszövetség ma zárt ülésén fogja tárgyalni. Az ülésen a kisanant és Franciaország bizonyos kü-

London, június 6. A Times és a Daily Telegraph Chamberlain külügyminiszter genfi sajtónyilatkozatait közli, amelyekből az optánsperben tett s melyben kijelentette, nagyon sajnálja, hogy a felek mind eddig nem egyeztek meg a tanács javaslatai szerint. Chamberlain hangsúlyozta, reméli, hogy mégis a józan belátás fog felülkerekedni a két ország elmérgesedett ügyében.

Páris, június 6. A L'Humanité a szentgotthardi gépfegyvercsempészéssel kapcsolatban kiemeli, Paul Boncour formális utasítást kapott arra, hogy a francia külügyminisztérium a szentgotthardi incidens felülvizsgálására kiküldött hárombiztoság jelentését ne fogadja el.

Bratlanu Vintila a mai minisztertanácson bejelentette, hogy Németország is támogatja a stabilizációs kölcsönt

Megegyezéssel biztálnak a londoni tárgyalások is. Julius első harmadában hívja össze a parlamentet

(Bucuresti-Bukarest, június 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai minisztertanácsot országszerte általános érdeklődés előzte meg és ez az érdeklődés még inkább fokozódott azoknak a híreknek a hatása alatt, amelyek az éjszaka folyamán kapott Párisból a külügyminisztérium. Tudvalevő ugyanis, hogy amióta a kölcsöntárgyalások komolyabb mederbe terelődtek, egy a külügyminisztériumban, mint a pénzügyminisztériumban éjszakai szolgálatot is tartanak. A keddről-szerdára virradó éjjel érkezett párisi jelentés azt tartalmazza, hogy a német pénzügyi körökkel, valamint a német Birodalmi Bankkal újlag megindult tárgyalások az ismeretes kérdésekben, eredményei veződtek és mintán Románia hajlandóan nyilatkozott a kívánt engedmenyeket megadni, Németország hozzájárult a lej stabilizálásához, illetve a stabilizációs kölcsönben való részvételhez.

Bratlanu Vintila a délelőtti minisztertanácson már erről az eredményről is beszámolt a stabilizációs kölcsöntárgyalások stádiumának ismertetése során, egyben közölte, hogy a stabilizációval kapcsolatos törvényjavaslatok megszavazása végett július elseje és tíz-ike között fogja a parlamentet összehívni. A minisztertanács lefolyása alatt érkezett meg a londoni „Financial News” legújabb jelentése is amely szerint a stabilizációs kölcsön ügyében a londoni tárgyalások új fázisba léptek és a legközelebbi időn belül megegyezésre van kilátás. Ilyenformán tehát, — bár súlyos áldozatok árán, — a kormánynak mégis sikerült Anglia és Németország közreműködését is megnyerni a stabilizáció érdekében.

A minisztertanács további lefolyása során a kormány június 10-ikére tűzte ki a marasesti csata tízedik évfordulójának emléknapját. Mint emléke-

zetes, Marasestinel sikerült az Averescu tábornok vezérlete alatt álló román hadseregnek döntő győzelmet aratnia Mackensen csapatai felett. Ez a győzelem szabadította fel Romániát a központi hatalmak megszállása alól. Az emléknapélyen Mária királyné és a kormány tagjai teljes számban fognak résztvenni.

Ezután Duca belügyminiszter, aki a tavollévő Titulescu külügyminisztert helyettesíti, az optánsper jelenlegi állását ismertette. Argetoianu földművelésügyi

miniszter felhatalmazást kért és kapott az 1929 július 7-én Bukarestben tartandó nemzetközi mezőgazdasági kongresszus összehívására. Lepadatu kultuszminiszter a Dobrudzsa csatlakozásának ötvenedik évfordulója alkalmából rendezendő ünnepégek programját ismertetette. A kormány november 15-ikére tűzte ki ezt az ünnepet, amelyet az egész országban meg fognak tartani. Ajubileum alkalmából emlékérmeket fognak verni és megiratják Dobrudzsa monografiáját.

Építésmérnökök és nem okleveles építésszek harca a marosvásárhelyi szanatórium építése körül

(Marosvásárhely, június 6. Az Uj Kelet tud.) A marosvásárhelyi építésmérnökök és okleveles építésszek három nappal ezelőtt memorandumot nyújtottak be a marosvásárhelyi városi tanácshoz, amelyben erőlyesen tiltakoztak az ellen, hogy a város diploma nélküli építésszeknek adjon ki munkát. Továbbá az ellen is tiltakoznak, hogy a város olyan építkezésekre adjon engedélyt, amelyeket megelőzőleg nem engedélyezett egy arra hivatott szakértő. A memorandum felterjesztésére elsősorban az szolgáltatóit okot, hogy a marosvásárhelyi szanatórium építésével egy oklevél nélküli építészét bíztak meg.

A városi tanács nem válaszolt az építésmérnökök memorandumára, mire ezek dr. Farca és dr. Lázár ügyvédek útján a rendőrséghez fordultak, amely egyébként az elsőfoku iparhatóság végrehajtó szerve. A rendőrség, miután a mérnökök egy fennálló törvényekre hivat-

koztak, kérésükre letiltotta a további munkálatokat. A rendőrség kihallgatta Bustya vállalkozót aki kijelentette, hogy a szanatórium építéséért a felelősséget Radó Sándor városi tanácsos és volt okleveles mérnök vállalta. Radó ezzel szemben azt a kijelentést tette, hogy csupán a szanatórium munkálatok minőségének ellenőrzését vállalta.

A városi tanács ma ismét elrendelte a munkálatok megkezdését, mire a mérnökök újra a rendőrséghez fordultak. A rendőrség valószínű, hogy a törvények alapján ismét be fog avatkozni a munkálatok leállítás érdekében s ez nem lehetetlen, hogy éles harcokra fog vezetni a két autoritás között.

Marosvásárhelyen nagy érdeklődéssel tekintenek az ügy fejleményei elé.

Hirdessen az Uj Keletben

DeLaigue grófkolozsvári francia konzul nyilathozik az Új Keletnek

Erdély és Franciaország gazdasági kapcsolatairól és az intenzív árucserre akadályairól. Mit szállíthatna Erdély Franciaországnak és mit Franciaország Erdélynek egy egészséges gazdasági és vámpolitika esetén

(Cluj-Kolozsvár, június 6. Az Új Kelet tud.) Francia területre léptem. A kolozsvári Farkas uca egyik házában ormán francia lobogó és címer hirdeti a francia konzulátus rezidenciáját, egyúttal azt is, hogy ez a ház exterritoriális jogot élvez és a francia köztársaság területe.

De Laigue gróf, a francia konzul, konvencionális francia vendégszeretettel fogad.

— Gróf ur Erdélyben a Francia Republikát képviseli már évek óta és épen ezért szeretnék hallani véleményét, hogy milyen gazdasági és más természetű kapcsolatokat sikerült Erdélynek az utóbbi években Franciaországgal megteremtene.

De Laigue gróf pár másodpercig elgondolkozik, majd így válaszol:

— Erdély, ez a gyönyörű országrész egy meg szűz terület. Természeti kincsei olyan gazdagságot jelentenek, amelyekkel csak kevés földterület díszeskedhet ezen a földön. Erdély lakossága végtelenül kedves és vendégszerető, természeténél fogva intelligens és nekem, mint a francia köztársaság itteni képviselőjének, minden vágyam abban összpontosul, hogy Franciaország kapcsolatait Erdélyvel minél intenzívebbé tegyem. A világháborúban egyébként Erdély iránt széles körökben nyilvánult meg az érdeklődés, de ma a viszonyok olyan mostohák, a gazdasági krízis olyan súlyos, hogy a kapcsolatok felvétele emberfeletti munkát igényel.

A pénzühiány és a vámpolitika akadályozza meg a kapcsolatokat

— Mi az, ami elsősorban akadályozza meg a gazdasági kapcsolatokat felvételét?

— Elsősorban a pénzühiány, majd a vámpolitika az, ami lehetetlenné teszi az

PANAMA Hölgyeim! PANAMA
megjött a panamám, a párisi és bécsi újdonságok. Tarka panama nálam 250 L. darabja. Férfi és női kalapokat 48 óra alatt forralók és alakítók a legújabb formákra gyári árak!

CARMEN

KALAPÜZEM
PANAMA CLUJ CAL. VICTORIE 4. PANAMA

Pathe Freres Paris
Romániai ház alapítva 1908-ban, Bucarest
Calea Victoriei 10.

A cinematografista
urakat értesítjük, hogy raktárunkban állandóan kaphatók a következő árak:

Cinematograf
„Pathé” készülék legújabb minta.

Alkatrészek
és eredeti „Pathé” cserélhető darabok, valamint bármilyen márkájú alkatrészek.

Szerek
legfinomabb és leggazdaságosabbak, bármilyen szisztemű lámpához, gyári áron.

Speciális műhely
készülékek javítására. Leiklismeretes és pontos munka tekintetében egyedül Romániában, bármilyen márkára. Szállítás az egész ország területére.

Felhívjuk a cinematografisták figyelmét arra, hogy elárusító fiókjaink, raktáraink a mi alkatrészeinkre az egész országban nincsenek. — Utánzatoktól óvakodni kell.

intenzív importot, de se szeri, se száma azoknak az okoknak, amelyek megakadályozzák a két ország közötti gazdasági kapcsolatokat kifelődését.

— Súlyos akadálya ennek a kifejlődésnek a romániai kereskedők iránt megnyilvánuló bizalmatlanság, a hitellel szemben való idegenkedés. És mint ahogyan tuduk, a hitel a kereskedelem lelke, tehát hitel nélkül nem is fejlődhet ki komoly kereskedelem a két ország között. Viszont ezt a súlyos pénzügyi helyzettel lehet megmagyarázni. Az itteni kereskedőknek szinte lehetetlen nehézségekkel kell megküzdeniök. A kamatláb olyan fantasztikus magas, hogyha erről én jelentést teszek valamelyik francia országi fórumnak, ezt szinte képtelenek nekem elhinni. És ezek a kereskedők, a kik uszarakamatra felvett pénzzel kénytelenek dolgozni, olyan adókat fizetnek, amelyek működésüket szinte megbénítják. Ezenkívül számot kell vetnünk a horribilis vasúti díjakkal. En mindezekben felül áll a vám, amely elzárta az ország határait a kereskedelem számára.

Az 1908-as olasz példa

De Laigue gróf egy jelentést vesz elő, belenez, majd így folytatja:

— Az a vámpolitika, amelynek szempontjai nem terjednek ki mindenre, az csak hátrányos lehet egy országra. Elő példa erre az az eset, amelynek hátterében az 1908 évi francia-olasz gazdasági egyezmény áll. Crispi akkori olasz kereskedelmiügyi miniszter felbontotta a francia-olasz egyezményt, védvámokat rendelt el, úgyhogy az addigi intenzív francia-olasz kapcsolatokat teljesen megszakadtak. Olaszországban az árak rohamosan emelkedtek. A kereskedők áru megmaradtak, tömegesen jelentették be a kereskedők a csődöt. A helyzet annyira elmérgesedett, hogy a miniszternek távoznia kellett a helyét elfoglaló Luzatti első ténykedése Crispi politikájának megváltoztatása volt. Új egyezményt írt alá, ledöntötte a védvámokat s bizony az olasz állapotok megjavultak.

A helyzet hasonló módon alakul Romániában. Az árak állandóan emelkednek, az import és az export majdnem teljesen stagnál, a kereskedők áruja megmarad s a csődök szaporodnak. Az egyetlen biztató jel, ami a súlyos helyzetet enyhíthette, a lej árfolyama hullámzásának a megszűnése. Reméljük, hogy a stabilizáció lesz az, amely új erőt jelenthet a francia román gazdasági kapcsolatok szempontjából.

Mit szállíthatna Franciaország és mit Románia

— Erdély és Franciaország nyers és késztermékeknek kereselése milyen intenzitást ért el, — kérdeztük De Laigue gróftól.

A konzul egy másik jelentést nézett át, majd sorra vette a különböző nyers és kész termékeket.

— Franciaország elsősorban játékarut, illatszereket, selyemszöveteket, speciális gépeket, finom bőröket, készruhákat és finom textilcikkeket szállíthatna Romániának. Ezzel szemben Románia fát, szarvasmarhát tudna Franciaországba exportálni. De mit látunk? Azt a kész ruhát, amit Párisban itteni fogalmak szerint ingyen árusítanak, a magas vám miatt, mire ide érkezik, már lehetetlen eladni, olyan drága. A híres francia parfümök, amelyek olyan olcsók Franciaországban, itt a vámok miatt olyan magas árakkal kerülhetnek forgalomba, hogy ez a forgalom a lehető legminimálisabb. A játékarut olyan horribilis luxusilletéket róttak, hogy annak importja majdnem teljesen megszűnt. Így például egy alkalommal megegyezés történt egy francia és erdélyi cég között egy itteni kép-

visélet felállítása érdekében és amikor arra került volna a sor, hogy az egyezményt a két fél aláírja, a játékaru illetéket épen száz százalékkal emelték. Ennek következtében a játék ára duplára emelkedett. Így természetesen az egyezmény aláírásáról már szó sem lehetett.

Amit nem exportálhat Erdély

— És ami a román exportot illeti? — kérdeztük.

— Fát Önök nem exportálhatnak, mert az amugyis magas vasúti tarifa mellett még külön 50%-os fuvardíjtöbblet sújtja a kivitelre kerülő szállítmányokat. Epen ezért jelentősebb exportot csak azok a vállalatok tudnak lebonyolítani, amelyek víziuton, elsősorban pedig a tengeren tudnak szállítani. Erdély tehát ebből a szempontból nem jöhet komolyabb számításba.

— Ami az állatkivitel illeti, ez az üzletág azért nem tud megfelelő mértékben fejlődni, mert a külföldi kereskedőknek annyi nehézséggel, kellemetlenséggel kell megküzdnie, hogy szívesebben keresi fel más államok piacait. A francia kereskedők egyizben tettek kísérletet arra, hogy Romániából egy nagyobb szállítmányt vásároljanak össze Franciaország részére, de a fentemlített okok miatt másodsor már nem jöttek el.

A garancia hiánya és a súlyos behozatali vámok

— A bőraru behozatalát elsősorban az nehezíti meg, hogy az itteni piac hitellel megrendült. Ezért helyes volna olyan képviselőket megiszervezni Erdélyben, amelyek garanciát tudnának nyújtani a francia cégeknek az itteni cégekért. Romániának szüksége volna cserzőanyagokra is, amelyeknek behozatala azonban a védvámok miatt majdnem betellen. Érdekes, hogy Erdélyben az utóbbi időben több selyemgyár létesült, amelyek Franciaországból kapják a nyers anyagot. Ezek a nyersanyagok ezidőszent aránylag alacsony vámok alá esnek, tartani kell azonban attól, hogy amennyiben az illetékes körök látni fogják, hogy az új gyárak szépen prosperálnak, fel fogják emelni ezeknek a nyersanyagoknak a vámját. Ebben az esetben, ami természetesen elhízázott lépés volna, ezek a fejlődésre hivatott gyárak kénytelenek lesznek üzemiüket leállítani és Franciaországból hozott szakmunkásaikat elbocsátani.

A stabilizáció után megváltoztatják a helyzetet

— A helyzet mindezekből a szempontokból mindenesetre elég súlyos, de valószínűnek tartom, hogy a lej stabilizációja után ez a helyzet megváltozik és sikerülni fog Erdély és Franciaország között olyan kapcsolatokat megteremtteni, amelyek mindkét ország érdekeit fogják szolgálni.

Ezután Erdély és Franciaország intellektuális kapcsolatairól beszélt még De Laigue gróf és elmondotta, hogy Franciaországnak minden igyekezete odairányul, hogy Erdélybe bevezesse a Franciaország iránti érdeklődést és ezért francia egyetemi tanárokat küldött Erdélybe a francia kultúra terjesztésére. De ettől eltekintve, Franciaország francia iskolákat kíván létesíteni Erdélyben, liceumokat és intézeteket, ahol a növendékek francia kulturát szívhathatnak magukba.

De Laigue gróf bueszásul a következőket mondotta:

— Két nép közötti kapcsolatok kifejlésése kölcsönös megismerésen alapszik, ezért minden igyekezetünk oda kell irányuljon, hogy a bizalmat egymásközött megteremtjük és érdeklődünk egymás iránt.

Hátszegi Ernő.

Reklam

hét

SZABÓ

JENŐ

divatkülönlegességek áruházában

CLUJ.

- 1 m. Opatin fehérneműre minden színben 29,—
- 1 m. mosó delain . . . 39,—
- 1 m. zephir, ingekre 39,—
- 1 m. sima angol zefir 39,—
- 1 m. fehérnemű vászon 39,—
- 1 m. 100 cm. széles mintás grenadin 65,—
- 1 drb. férfi zsebkendő 9,—
- 1 drb. szalvéta . . . 8,—

A legújabb mintás francia selyem bateschek, muslinok, mintás japonez és crepdechinek dus választékban raklapra érkeztek.

Kérem kirakataim szives megtekintését.

Telefon 4—79 Telefon.

Tüdőbeteg
fe talált csoda
mily engedel
szerről. Füzet
az egyedül
k és z t ö
gyógyszer

— Hitachd
váron. Az erd
Hapoel Haca
sárnap d. e.
erdélyi cionis
ben (Gyárvá
kezellet tart
tal: 1. Beszár
restben tartot
ferenciáról.
vits Ferenc.
tása a te mes
rens dr. Ham
ügyek. Refer
Hitachd utk
tartozó konfe
tos megjelenő

— Nőket is
szolgáltatba
böl jelentik: A
ta, hogy külfö
kalmazni rend
nek természet
tuk, hogy az t
nem speciális
végezni, főleg
a leánykeresk
ben.

M E G
100 LE
„AUR”
Cluj, Piata

— Erdélyi B
nyát is hamis
tik: Enyedi vi
pokban befejez
gyilkossága lig
gyilkosságon k
lekemény gyant
vel szemben. A
nyolcadik is, és
Béla érettségi k
totta.

— Jégeső Bu
jelentik: Tegm
a magyar fővár
és megvédőrág
hasznló jégeső
nagyasú jégda
kat pillanatok
kéreg vonta be
napsütés vette

— Végelér
gresszus. Kon
gyógyszerezek
mint már megir
Konstancában.
tárgya a betegs
működő gyógy
lásfoglalás volt.
zati javaslatban
ügyi miniszteru
„illegális” gyögy
választotta az új
ismét Mihalecs
meg. Demeter C
szerész az egyes
roly marosvásár
Goina Todor ko
pedig a központ
tek.

— Gyomor é
vágytalanságnál
dásnál, gyomoré
szédülésnél, hom
nél 1—2 pohár
Jozsef» keserűv
az emésztés utja
sekben olvassuk
zsef vizet még a
kyon szivesen iss
csérik. Kapható
flüszerezletekben.

Tüdőbetegek kérjenek ismertető füzetet Oláh Károly plébános által felajánlott csodabírási **Antiphysin** államilag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszerrel. Füzetet bárkinek díjmentesen küld az egyedül készítő: **Osváth gyógyszerész = Targu-Mureș**

— **Hitachdud-pártértekezlet** Temesváron. Az erdélyi Hitachdud Ceiré Cion Hapoel Hacair párt június 10-ikén, vasárnap d. e. 14 órakor Temesváron az erdélyi cionista konferencia helyiségében (Gyárvaros, Sörgyár) zárt értekezletet tart a következő tárgysorozatban: 1. Beszámoló a május 20-án Bukarestben tartott országos Hitachdud-konferenciáról. Referens dr. Herschkovits Ferenc. 2. A Hitachdud magatartása a temesvári konferencián. Referens dr. Hamburg József. 3. Szervezeti ügyek. Referens Lichtmann Andor. A Hitachdud titkársága kéri a párthoz tartozó konferenciái delegátusok pontos megjelenését.

— Nöket is fog alkalmazni az aktív szolgálatban a cseh rendőrség. Prágából jelentik: A városi tanács elhatározta, hogy külföldi mintára nőket is fog alkalmazni rendőri szolgálatra. A nőnek természetesen nem az lesz a feladatuk, hogy az utcán posztot álljanak, hanem speciális megbízásokat fognak elvégezni, főleg névzetes szerepük lesz a leánykereskedelm elleni küzdelemben.

Megkezdtek
100 lejes órák
"AUR" ékszerüzlet
Cluj, Piața Unirii 29. szám

— **Erdélyi Béla érettségi bizonyítványát is hamisította.** Budapestről jelentik: Enevégi vizsgálóbíró a múlt hónapban befejezte Erdélyi Béla hitvesgyilkossága ügyében a vizsgálatot. A gyilkosságon kívül huszonhét bűncselekmény gyanúja is felforrhat Erdélyivel szemben. Most kiderült a huszonnyolcadik is, és pedig az, hogy Erdélyi Béla érettségi bizonyítványát is hamisította.

— **Jégeső Budapestben.** Budapestről jelentik: Tegnap a legszebb idő után a magyar főváros fölött elborult az ég és negyedóránig tartó sűrű havazáshoz hasonló jégeső kergetett, melyben dió nagyságú jégdarabok is estek. Az utcákat pillanatok alatt háromcentis jégréteg vonta be. A jégeső után heves napsütés vette kezdetét.

— **Vegyért a gyógyszerészek kongresszusa.** Konstancából jelentik: A Gyógyszerészek Országos Egyesülete, a mint már megírtuk, kongresszust tartott Konstancában, amelynek legfontosabb tárgya a betegsegélyező pénztárak mellett működő gyógyszerárak elleni állást foglalás volt. A kongresszus határozati javaslatban hívta fel az egészségügyi minisztérium figyelmét ezekre az „illegetlis” gyógyszerárakra, aztán megválasztotta az új vezetőséget. Elnöknek ismét Mihaleescu Jancu választották meg. Demeter Cornel kolozsvári gyógyszerész az egyesület alelnöke. Osváth Károly marosvásárhelyi, Flohr József és Goina Todor kolozsvári gyógyszerészek pedig a központi választmány tagjai lettek.

— **Gyomor- és bélzavaroknál,** étvágytalanságnál, szorultságnál, fölfúvódásnál, gyomorégésnél, felbőgögnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingerrel 1-2 pohár természetes »Ferenc József« keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztés útjait. Közkórházi jelentésekben olvassuk hogy a **Ferenc József** vizet még a fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általában dícsérik. Kapható gyógyszerárakban és fűszerüzletekben.

Ujabb segélyjeleket adott le az „Itália”

MOSZKVA, június 6. A „Luzsinszkij” nevű halászhajó a Murmu partvidéken tegnap este nyolc órakor minden valószínűség szerint az Itáliáról származó gyöngye szikratáviratot fogott fel, amelyet nem tudott megoldani. Egy bostoni rádió-amatőr szintén szikratáviratot fogott fel, mely szerint az Itáliát a Ferenc József földön érte katasztrófa és gyors segítséget kér. Az északszibériai obdorski rádióállomás angol nyelvű szikratáviratot fogott fel, melyet valószínűleg Nobile küldött s amelynek a következő a szövege: „Itália! Katasztrófa ért bennünket a Ferenc József föld környékén a száraz földtől teljesen elzárt vidéken. S. O. S.”

Meginterpellálták Poincarét a párisi tőzsde spekulációiról

Páris, június 6. A szenátus mai ülésén Mery szenátor interpellációt nyújtott be a párisi tőzsdén tapasztalható nagy spekulációs tevékenységről. Szerinte ennek csak tragikus vége lehet. Egyes pénzügyi lapok azt híresztelték, hogy a francia bank 30 milliárd frank értékű devizát készpénzért és 15 millió frank értékű devizát terminusra vásárolt, ami egyáltalán nem szerepel a bank mérlegén. Ez a szenátor szerint

kellemetlen meglepetéseket okozhat és ezért kérte a bank mérlegének haladéktalan őszinte feltárását. Poincaré izgatottan emelkedett székére és visszautasította ezt az állítást. Nem engedheti meg, hogy a szenátusban valaki kételkedjék a francia bank mérlegének valódiságában. Az ilyen állítások már csak azért is veszedelmesek, mert újabb hamis tápot adnak a dözsdei spekulációnak.

Seregestől pártolnak át Csang-csolin volt katonái a győzelmes kantoniakhoz

Berlin, június 6. A Wolff Távirati Iroda Pekingből érkezett jelentése szerint az északkeleti csapatok a peking-tienesini összeomlás után seregestől pártolnak át a délkeleti haderőkhöz. Az átértelt katonaság számát 80.000 főre becsülik. A délkeleti haderőkhöz vették Pekinget s hír szerint az a szándékuk, hogy Mandzsuria határáig nyomuljanak elő. A délkeleti kormány szövetséges köztársaságok új fővárosává Santung városát lépteti elő. A szövetséges tagállamokban regionális kormányokat állítanak föl.

London, június 6. Tokiói jelentések szerint a japán fővárosba ma délig nem érkezett hivatalos jelentés, amely meg erősítette volna Csang-Cso-Lin tábornagy halála híreit. A tokiói lapok a legkülönbözőbb verziókat közlik.

Egyes lapok szerint a tábornagy állapotában javulás állott be, más lapok szerint a halál már tényleg bekövetkezett. Néhány lap azt írja, hogy a tábornagy még életben van, de már utolsó perceit éli, minthogy súlyos sebesülései folytán nem tud táplálékot felvenni.

A mukdeni bombamerénylőről érkezett, részleteket tartalmazó jelentés szerint kínai katonák polgári áruházban nem kevesebb, mint husz bombát dobtak

a különvonatra. A különvonat 22 szalonkocsiból állt. Az egyik bomba levegőbe röpítette a 11-ik kocsit és felgyújtotta a következő négyet melyek teljesen elégették. A bombamerénylők közül kettőt nyomban agyonlőttek, többeket letartóztattak. Érdekes, hogy nyomban a merénylet után a tömeg fényvető magatartást kezdett a japánok ellen tanúsítani és általánosan elterjedt a hír, hogy a bombamerénylők a japánok börtétek fel. Tény, hogy egyes bombamerénylők polgári ruhát viseltek ugyan, de fejükön japán színekkel díszített japán katonai sapkákat hordtak.

A párisi „Information” pekingi jelentése szerint Csang-Kai-Csek tábornok vezérkari főnöke felhatalmazást kapott a nankingi kormánytól arra, hogy megkezdhesse a béketárgyalásokat a mukdeni kormánnyal.

Pekingi jelentések szerint a kormányhatalmat Pekingben Wang Szj-Csen vezetésével ideiglenes bizottság vette át, amely gondoskodni fog arról, hogy a város átadása rendben és nyugalomban menjen végbe. A bizottság ma reggel bezáratta Peking kapuit, hogy megakadályozzák a visszavonuló csapatok esetleges fosztogatásait.

* **A 88.845 számra** eső nagy jutalomdíjat: 3.500.000 lejt (három és félmilliót) a csehszlovák osztálysorsjáték utolsó húzásán a Fortuna-bankház (Bratislava) szerencsés vevői nyerték meg. Lapunk mai számában megtalálja a Fortuna hirdetését. Ne mulassa el a következő sorsjáték I. osztályához sorsjegyét postafordultával a Fortuna-bankháznál. Bratislava (Csehszlovákia) megrendelni.

— **A temesvári konferencia delegátusai.** Ujabbban a következő delegátusok megválasztását jelentették be az E. Zs. N. Sz. központjának: Szurduk Davidovits Zoltán (Cluj), Bethlen dr. Klein Miksa (Cluj), Nagyszalonta dr. Nebel Abraham, Szászrégen Fixel Vilmos, Herschdorfer Aron, dr. Weisz Mendel. Pótdelégátusok: Frank Emil, Hirsch Márton, Lisszauer Mór, Szatmár: id. Markovits Elek, dr. Stern Mór, Gottlieb Hermann, dr. Jordán Viktor, dr. Jordán Sándor, pótdelégátusok: dr. Steinberger Ernő, dr. Faber (Temesvár, Körper (Temesvár), Merbl (Temesvár), Fleischer Lipót (Temesvár) Márton Zsigmond (Temesvár).

— **Megnyílt a kölni nemzetközi sajtó-kongresszus.** Kölnből jelentik: A Pressa sajtóállítási keretében ma nyílt meg George Bourdon elnökele alatt a Federation Internationale de la Pressa kongresszusa. A megnyitás ünnepélye alkalmából a német kormány képviselője és dr. Adenauer Köln főpolgármestere üdvözlő beszédeket mondtak, melyekben rámutattak arra, hogy a sajtónak a népek közötti békét és megértést kell ápolnia.

— **Tanárok háborúskodása a marosvásárhelyi törvényszék előtt.** Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Pujor Anton és Lupon Artur tanárok állottak ma a marosvásárhelyi törvényszék előtt. Még 1926-ban történt, hogy egy iskolai közgyűlés alkalmával szövegtámadt Pujor és Lupon tanárok között, mire Pujor odakiáltott Luponnak: »Hallgasson el, különben a szászrégeni dolgait előszedem«. Ugyanis Lupon állítólag Szászrégenben visszaéléseket követett el. A tárgyalást, amelyen dr. Vesean városi tanácsos és a megyei főorvos, mint tanúk szerepeltek, Lupon távoztatása miatt elhalasztották.

Mindenki rendel most sorsjegyet
Az új osztálysorsjátékra az érdeklődők, a sorsjáték elindítására valószínűleg mindenki megvolt a sorsjátékot!
FRITZ DÖRGE
WIEN I. C. Mariner-Strasse 43.
50.000 nyertes
több mint 250.000.000 Leli
Egyetlen egy sorsjegyet
18 millió Leli is nyerhető!
Oldal sorsjegyek:
1/2 = 800 ml 1/4 = 400 ml 1/8 = 200 ml
Nem kell előre fizetni!
Eligendő egy levelezési lap pontos címmel.
Feltétlen titoktartás!
Prospektus, hivatalos tájékoztató, minden felvilágosítás díjmentesen és portamentesen.
Az összes sorsjegyek fele nyer.
Nincs illeték, illetékben semmi levonás!

— **Németországban nem becsületbeli kötelesség a mértéktelen ivás.** Berlinből jelentik: A német egyetemi hallgatók bajtársi egyesületei határozatlanul mondták ki, hogy senkinek kényeszeríthető többé a mértéktelen ivásra, ami ez ideig becsületbeli kötelesség volt.

— **Bukarestben magyar szociáldemokrata pártszervezet alakult.** Bukarestben tudvalevőleg rengeteg magyar nemzetiségű szervezet működik. Ezeknek legnagyobb része nem részeshíltett kulturális oktatásban, mert a román nyelvet nem érik annyira, hogy ezen a nyelven előadásokat és felolvasásokat tarthassanak volna a számukra. Ezért a szociáldemokrata párt úgy határozott, hogy megalakítja Bukarestben a magyar nyelvű pártszervezetet. Julius hó harmadikán tartotta meg alakuló gyűlését a pártszervezet. Strofa György a ruházati, textil és bőrpári munkások országos központi titkára ismertette az összehívás célját. Hangzottatta, hogy miután a szociáldemokrata munkásságnak figyelemmel kell kísérni az ország politikai alakulását, ezt csak úgy tehetik a magyar munkások, ha az ő nyelvükön is ismeretik az ország közállapotait velük. Ezenkívül a munkásság további kulturális képzése céljából tudományos és szórakoztató előadásokat is fognak magyarul tartani a számukra. Több felszólalás után a gyűlés nagy lelkesedéssel kimondta a bukaresti magyar szociáldemokrata párt szervezetének megalakulását. A szervezet helyisége Bucaresti, I. Szt. Jenita 10 sz. alatt van.

— **Bicsad-fürdő nyitva június 1-től.** Elsőrangú orvosi szaktiméltól ajánlva a gyomor, bél, gége hurutos megbetegedése, gyomorfekély, vese, stb. bajoknál, Ivókúra, meleg ásványvíz és szénsavas fürdők, hideg víz gyógyfürdő és inhalátorium. Strandfürdő! Allandó fürdőorvos. Diétás konyha, olcsó árak. Prospektust küld a fürdőigazgatóság. Vasút, posta, távirda helyben. Cím: Baile Bicsad jud. Satmar.

— **A halálos ítélet kihirdetése után mentőtanúk jelentkeztek Michalkó és társai javára.** Prágából jelentik: Jelentettük, hogy a prágai törvényszék Vörösmarthy gyilkosainak perében a fővádottat, Michalkót kötéltálati halálra, büntérsai közül pedig Klepetárt és Sirkorskyt huszonöt-tizenötévi súlyos börtönre ítélte. A lefolytatott pör és a kihirdetett ítélet után most szenzációs fordulat állott be a bűnügyben. Chudinban jelentkezett két egyetemi hallgató, akik esküvel és ínyképvel-lelkekkel tudják bizonyítani, hogy Exner, a pör koronatanúja, a kritikus időpontban nem utazhatott együtt Klepetárral, mert ugyanazon a napon velük volt. Ha a két diák tanuvallomása igaz, akkor a vád egész bázisa megdőlni és semmissé válik az a tanuvallomás, amelyen Michalkó alapján az esküdtek meghozták marasztaló verdiktüket.

am
BÓ
IÓ
gessé-
zában
J.
ne-
ben 29.-
39.-
tre 39.-
efir 39.-
zon 39.-
es 65.-
ndó 9.-
... 8.-
a b b
pan-
n ba-
mus-
intás
z és
inek
lasz-
pak-
kez-
szives
ét.
Telefon.

— **Műsoros táncestély Toplicán.** Hosszu hallgatás után a tradicionális toplicai rendezvényekhez méltó sikerrel rendezte meg a toplicai Barisszia múlt hó 26-án este a KKL. javára műsoros bálját, melynek igen szép erkölcsi és anyagi sikerei voltak. A környék zsidó intelligenciája is megjelent, valamint számosan vettek részt a románság és magyarság köréből is. Az estélyt megelőzően dr. Willensky a templomban tartott a KH. érdekében előadást. Az estély műsorát dr. Fried Andor vezette be román és héber nyelven. Hirsch Simon hatásos verses prologia után dr. Berkovits Olga, a töle megszokott virtuozitással zongorázott. Hirsch Duci egy román verssel illeszkedett a műsor harmonikus egységébe. Roth Miklós, Blumenthal Zoltán és Hirsch Sára a humort szolgáltatták a Cinege, az impetuos című egyfelvonásos vígjátékban. Szünet után dr. Willensky tartott nagy expozé a palesztinai nyika mai állásáról. Az est kiemelkedő pontja Fleisch Baba művészies énekszáma volt, aki bécsi és budapesti tanulmányai után fáradtságot nem kímélve kész sévesen állt rendelkezésére a rendezőbizottságnak Mascagni „Parasztbecsület” és Mozart „Figaró házassága” című operákból énekelte dr. Berkovits Olga zongora kísérete mellett. A közönség melegen imipelte mindkettőjüket. A műsor befejezésekor dr. Mózes László az itáliai Barissziák volt ros risonia szavaltja igaz hozzáértéssel Giszkalay János Messias Heroldját. A Hatikvah elnevezése után reggelig tartó tánc következett. Az estély rendezése körül a toplicai Barisszia Bermann Márkus zakkonnal az élén fejtett ki nagy tevékenységet, Bermann Márkusné, Marmor Mórné, Alter Béláné, Grünbaum Béláné, valamint az Avi va Kradhatatlan támogatása mellett.

Közgazdaság

A nádcukor erős versenye miatt a belföldi fogyasztás növelését forszírozzák az európai répacukorgyárak

Közös szervezetbe tömörülnek a német, holland, olasz és francia kávéimportőrök

(Cluj-Kolozsvár, június 6. Az Uj Kelet tud.) A nemzetközi fűszer- és gyarmatarupiacban olyan események játszódnak le, amelyek rövidesen érezhetően fogják határukát a romániai piacon is. Az egyik fontos esemény az, hogy a német és holland kávéimportőrök a napokban ülést tartottak Bremában, amelyen a triestri kávébehozatali cégek bejelentették csatlakozásukat az említett két ország importőrjeinek egyesületéhez. Az értekezleten a lehavrei kávéimportőrök is résztvettek és kijelentették, hogy valószínűleg a francia kereskedők is csatlakozni fognak a kartell jellegű alakulathoz. Amennyiben a csatlakozás megtörténik, Európa egész kávékereskedelmébe egy kézben lesz, ami azért bírt nagy jelentőséggel, mert

ebben a cikkben rohamosan emelkedő kereslet nyilvánult meg, ami az árverseny kakszobólése esetén a piac megszűnésére fog vezetni.

A kávéfogyasztás arányaira jellemző, hogy bár a tavalyi 23 millió zsákkal szemben az 1927-1928 évi kávétermést több mint 32 millió zsákra becsülik, arra lehet számítani, hogy nagy áruhiány fog az év folyamán jelentkezni.

A másik fontos esemény az európai répacukortermelés válsága, amely annyira komoly, hogy már a Népszövetség gazdasági tanácsát is foglalkoztatja. Az európai répacukor élethez nem éppen

váratlanul olyan nehézségekkel találta magát szemben, amelyek alapos aggodalommal töltik el egy a gyárakat, mint a répacukor melletti. A répacukor ugyanis a világháború óta hatalmas versenytársat kapott a nádcukorban, amely az összes jelentősebb piacokat meghódította már.

A nádcukortermelő országok követelik a cukorkereskedelem szabaddeiteltét, ami katasztrófális következményekkel járhat a gazdaságilag gyengébb országok cukoriparára.

Íppen ezért, minthogy az export amúgy is nehéz, a legtöbb államban a belföldi fogyasztás növelésére törekednek a cukorgyárak, ami legalább átmenetileg enyhítené a jelenlegi krízist. A belföldi fogyasztás növelését hatalmas propagandával és a fogyasztási adó csökkentésével igyekeznek elérni. Ezen a téren — hiteles statisztika szerint — Romániában van a legtöbb lehetőség, minthogy nálunk van a legkisebb cukorfogyasztás az összes kulturálmok között. Amíg például az amerikai Egyesült Államokban évente 6 millió 120 ezer tonna cukrot fogyasztanak, vagyis egy lakosra 54,2 kilo cukor jut, addig

Romániában az évi cukorfogyasztás mindössze 70 ezer tonna és átlag 4 kilo cukrot fogyaszt el egy ember, aminek oka egyfelől a megfelelő propaganda hiánya, másfelől pedig nálunk ma még luxusikknek számít a cukor.

Ujabb iparpártolási kedvezmények. A legfőbb iparügyi bizottság legutóbbi ülésében a következő erdélyi és bánáti vállalatok részére javasolta az iparpártolási törvényben biztosított kedvezmények megadását. Dobozy Ida biskvitgyára Ajánd. André Rt. parifim és illatszergyára Nagyvárad, Peter Hiel & Co. közkereseti társaság feketehalmi faárugyára, Klárobecz kávé- és csészgyára Kolozsvár, Krausz Márton játékarugyára Nagyványa, Biró & Co. bádógaru és ürmértékgyára Kolozsvár.

Fuzió tárgyalások folynak az erdélyi középbiztosítók között. A gazdasági krízis folytán a biztosítási üzlet terén is jelentékeny visszaesés tapasztalható, különösen a díjbevételeknél, amelyek néhány év óta egyáltalán nincsenek arányban azokkal a hatalmas kárösszegekkel, amelyeket az egyes biztosítóknak ki kellett fizetniük. Az aránylag kedvezőellen

üzletmenet folytán a tőkében gyengébb intézetek nem képesek eddigi üzleti apparátusukat fenntartani, azonkívül pedig a piac ma nem is bír el annyi biztosítót. Ezek a körülmények adták meg az impulzust azokra a tárgyalásokra, amelyek hetek óta folynak a jobbnévi középintézetek között. A tárgyalások többszörösen ágazódnak el és az a céljuk, hogy részben bizonyos együttműködést, részben pedig fuziót hozzanak létre az érdekelt intézetek között. Ertesítésünk szerint két biztosító között már bizonyos megállapodások jöttek létre közös üzletvezetés tekintetében, míg másik két intézet egy egymás között, mint más intézetekkel is fuzió tárgyalásokat folytat, amelyek befejezésükhöz közelednek.

Megélenkült a szárazföldi export. Az államvasutak vezérigazgatóságának adatai szerint az elmúlt hónapban 134433 vagyon árut adták fel a CFR-en részint kül-

földre, részint pedig a belföldi piacokra. Tavaly májusával szemben ez a forgalom lényeges emelkedést jelent. A legjelentősebb forgalom jelenleg a tűzifában van. A kivitel inkább a szárazföldi határallo-másokon keresztül történik. Az export emelkedő tendenciát mutat, ami arra késztette a CFR-t, hogy ismét kölcsönkö-sikát kérjen Lengyelországtól és Ma-gyarországtól.

Megszüntették a Szamosújgyi vasuton érvényes tranzitátalmat. A CFR egyes üzemigazgatóságai a szatmár-nagyká-polyi és a zsidó-dés-apidai vona-lon a tranzitforgalmat betiltották és úgy rendelkeztek, hogy a vonal bár-mely állomásán feladott áruk sem me-hetnek végig ezen a vonalon. Az UGIR vezető-egének közbenjárására a CFR ve-zérigazgatósága érvénytelenítette ezt a rendeletet és ennek megfelelően ma már csak az a szállítvány számít tranzitónak, illetve esik tilalom alá, amelyet Apahidán, Szatmáron, vagy Nagykárolyon ki-vül adtak fel s a másik végső állomá-son kívül eső állomásra van címezve.

Megnyílt a régi Megnyílt a régi

DICK

üzlethelyiségében

Str. R. Maria 7.
(volt Deak Ferenccs-ter 7.)

„PARTIE”
textil-
áruház

Uj jelszó: Jó árut a régi olcsó árban!

Jó izlésű nő

nem tűri magán a tennisé, uszánál, táncnál az izléstelen hónaljzöröket. Eltávolításukra az abszolút ártalmatlan „TOT” védjegyű angol szörvestőt használja, mely az ékelen ször-szálakat, archajákat nyomtalanul feloldja, eltünteti. — Ar-csontkaparóval együtt Lej 100. Ha valahol nem volna, forduljon

Dr. Biró gyógyszerárhoz - Cluj (Piata Unirii). — Ne fogadjon el más!

Geschäftsführer

der deutschen und rumänischen Sprache in Wort und Schrift mächtig, wird per 1. Juli

gesucht.

Reflektiert wird ausschließlich auf einen nicht jüdischen Mann. — Offerte an Buch-druckerei u. Erste Hermannstädter Stem-pelfabrik „FELD” — Sibiu

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

PÉNZSZEKRENYEK

MAJLARG

SZOLID ELEGANS

OLCSÓ

4000 LEJTŐL KEZDVE

HEINRICH L. WEINTRAUB

CÉGNEL BUCURESTI CALEA

MOȘILOR 60

KIVANATRA INGYEN AR-JEGYZÉKET KÜLDÖK.

KÉRSEK KÉPVISELOKET AZ ORSZÁG MINDEK VÁROSÁBAN

TÖZSDE

A piac változatián

DEVIZÁK	Valutapiac 1928 Junius 6 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3145-3148	—	—	49025	3148	1104212	13701	6505250	192771
Newyork	163-16325	51875	5188250	2543	16295	57280	71080	3375	—
London	796-797	253250	2534	12418	79550	279650	347062	1647850	48880
Páris	641-643	2040	203950	—	643	222250	2795	1326750	39312
Milano	860-862	2732	—	134	860	3017	3744	17776	52675
Prága	483-484	153750	153750	—	484	169725	210650	—	296
Budapest	2850-2852	9060	905950	—	2850	—	12110	589	—
Bejgrád	—	91325	91325	—	288	—	—	—	—
Bukarest	—	320	32050	1575	—	10825	125087	—	476
Vársó	—	581750	581750	—	—	363	43750	2075	6175
Bécs	2295-2297	7300	7300	—	1875	642250	771	37844	—
Berlin	3905-3910	1239750	12395	—	2298	8060	—	474250	—
					3905	13695	17001	80630	—

Száz lej árfolyama. Zürich (100) 32050, Páris 1575, Budapest 353, Bécs 43750, Prága 2075.

Csütörtök

Ön

A cseh

13

Két j

Két n

Két n

Két n

és sok

lej, aza

Osszese

összérté

kerül

Az

FOR

Megren

Ki

Az összeg

G

SI

Meg

az olim

kü

Amszterdán

futballtornán

megkezdődtek.

Belgium, Chil

csapatai vesz

tott első mérk

ellen — erős

aranyu győze

tornában egy

után játszá

tom középdönt

laton az Olasz

döntő kerül le

közések győzte

le a döntőt.

Kopenhága.

kombinált 3:1

Hazajönnek

dorok. Newy

Grosz II. Pisz

válogatott játé

végleg visszaté

Tokió. A jap

mp-re javított

világrekordját.

A párisi ne

női egyes dönt

6:2 arányban

nettet.

Ströck Albi,

Pestre távozot

Ön is gazdag akar lenni?

A csehszlovák osztályosjáték erre bőven alkalmat nyújt önnek!

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

13 millió lei = 2,600.000 Kc

Két jutalomdíj à 5 millió lei = 1.000.000 Kc

Két nyeremény à 1 1/2 millió lei = 300.000 Kc

Két nyeremény à 1 millió lei = 200.000 Kc

Két nyeremény à 1/2 millió lei = 100.000 Kc

és sok egyéb nyeremény à 450.000, 400.000, 350.000, 300.000 lei, azaz 90.000, 80.000, 70.000, 60.000 stb. Kc értékben. — Összesen 100.000 nyeremény **245 millió lei = 49 millió Kc** összértékben. Minden nyeremény készpénzben és levonás nélkül kerül kifizetésre. **Minden második sorsjegy nyer.**

Az I. oszt. húzása 1928. jun. 25.

Rendeljen azonnal a közismert pozsonyi

FORTUNA bankháznál, Bratislava

Megrendelő lap

Borítékban küldendő

Fortuna Bankház

Bratislava
(Csehszlovákia)

Küldjének az I. osztályú húzáshoz ----- egész sorsjegyet, à 400 lei
----- fél sorsjegyet, à 200 lei
----- negyed sorsjegyet, à 100 lei

Az összeget a sorsjegy vétele után postautóval vagy pénzeslevélben utalom át önöknek.

Név _____

Cím (helység, utolsó, posta, utca és házszám) _____

SPORT

Megkezdődtek az olimpiász vigaszdíj küzdelmei

Amszterdam, június 6. Az olimpiai futballtornán a vigaszdíj mérkőzései megkezdődtek. A póttornán Hollandia, Belgium, Chile, Svájc és Spanyolország csapatjai vesznek részt. A tegnap megtartott első mérkőzésen Hollandia-Belgium ellen — erős küzdelem után 3:1 (2:0) arányú győzelemmel vigasztalódott. A főturnában egy napi szünet után ma délután játszik le az argentin-Egyiptom középdöntő mérkőzést, míg szombaton az Olaszország-Uruguay középdöntő kerül lebonyolításra. Ezen mérkőzések győztesei június 10-én játszik le a döntőt.

Kopenhága. Arsenál Anelia-Dán kombinált 3:1 (1:1).

Hozajönnek az amerikai magyar vándorok. Newyorkból jelentik, Molnár, Gross II., Fischer és Schwartz magyar válogatott játékosok hajóra szálltak és végleg visszatérnek Budapestre.

Tokió. A japán Hitomi kisasszony 12.1 mp-re javította a 100 m-es sávitás női világrekordját.

A párisi nemzetközi teniszbajnokság női egyes döntőjében, Helen Wills 6:1, 6:2 arányban verte az angol Miss Bennettet.

Ströck Albi, a Nagyváradról Budapestre távozott kitűnő csatarjátékos, aki

a magyar fővárosban rövid idő alatt tüneményes karriert futott meg, amerikai egyesületekkel kezdett szerződési tárgyalásokat és biztosra vehető hogy egy-két évig az újvilágban fogja tudását gyümölcsöztetni.

Csütörtökön kezdődnek a kolozsvári kerület bajnoki teniszversenyei. A kerületi teniszbajnokság küzdelmei f. hó 7-én, csütörtökön reggel kezdődnek meg a városi sporttelep 1-9. számú pályáin. A bajnokság számai I-III. osztályú versenyekre oszlanak, melyekre a kerület minden városából csaknem háromszáz nevezés érkezett be úgy, hogy az idei bajnokság úgy a nevezések hatalmas számát, mint a várható nívós küzdelmeket tekintve páratlanul állónak ígérkezik. A szövetség szakosztálya ezután hívja fel az összes benevezett játékosokat, hogy ma este 7 órakor jelenjenek meg a városi sporttelepen a játékkirásra.

Milivoj, az Universitatea ikerképességű játékos — Marsal után — szintén a Romániába lépett.

Június 7-ig be kell jelenteni a kerületi bajnokokat. Bukarestből jelentik: A központi labdarugószakosztály kértáviratof küldött a kerületi szövetségeknek, hogy a kerületi bajnokokat június 7-ig jelentsek be az országos bajnoki döntők sorsolásának megojtése végett.

különlegesen berendezett képherezető, aranyozó

műhely. Ovat, ke... keretek minden méretben. **Somlyai Mihály** Cluj, Str. és kivit. Ien. Július 10-ig.

Szállodák, fürdők, penziók részére

ponyvavászon kertiernyő kerti-nyugágy matrac és butorhuzatok rolettavászon és rus atrik és butorrugó nagy választékban. Mintázott ajánlattai szolgálók.

Boskovics József

Cluj, Strada Reg. Maria 15. szám
Telefon 9-10.

Most jelent! meg Kurt Münzer:

JUDE ANS KREUZ!

Judenroman
Ara 135 lei.

Leopold Hichler:

Der Sohn des Moses Mautner

ára füzve 140, kötve 180.

Mulford: „Der unendliche Geist des Guten. Ara vászonkötésben . . . . . 150 Lei

Dr. S. E. Soskin

Kolonisationsrevizionismus.

Ara 32 Lei.

Jüdische Schwänke

Füzve 180
Kötve 230

Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Irodahelyiségek, egy- és kétszobás, Wesselényi-utcában azonnalra kiadók. Cím a kiadóban. 598

Elegáns parkettes butorozott szoba P. Unirii, fürdőszobahasználattal, június 15-re kiadó. Cím a kiadóban. 586

Legújabb villany-vezeteli kütűnő „Sirena” gramofon művészlemez 98 leiert kaphatók. Legújabb slágerek. Triskánál — Cluj

Bámgok Panamak Manillák
Minden színben és kivitelben, dus választékban. Romániában a legolcsóbban árusít detailban és angroban.

HECHT
ka lapüzem
CLUJ
C. Reg. Ferdinand 30. Strada Universitatii 3.

DEJ
Str. Nicolae Jorga 1.
0000000

Munwald
Cluj, Str. Vlahuța (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám

úvegcsiszoló és tükrögyár. Tábla-üveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újra foncsorozása

Külön bejárattal, hatalmas parkettes szoba, előkefélnak, vagy házaspárnak, esetleg butor néktri is kiadó. Ajánlatok „Mostonor” jellegre a kiadóba kéretnék.

Butorozott szoba bejárattal kiadó. Cím a kiadóban.

Sajtkészítőh
figyelmébe. A legkitűnőbb sajt a schweiz tejtöltővel készül. — Hatásos, nem romlandó készítmény. Egger & Co. Rt. vegyészeti gyár, Cluj. Ugyanott kapható a Sajtkészítés kézikönyve 20 lei előzetes beküldése ellenében

Olcson eladó új házastelek Pata-ucca 135 sz., balra betérve 5-ik új ház. Dílszégi

Svab bogarakat

muszkákat biztosan kiirtja Svabporral. Hivatalos bizonyítvánnyal garantáltan mérgező. Embernek, háziállatnak teljesen ártalmatlan. — Egy csomag elegendő teljes kiirtáshoz. Utánvéttel 55 leiert szállítjuk. — Viszonteladókra rabatt. **Mifhos Vegyi-művek Rt., Braşov, Telefon 4-32.**

Francia level-est vállalatok deieitűi órákban. — Ajánlatokat „Di tone” jellegre a kiadó továbbít.

A tudományos irodalom nagy eseménye!

Dr. Ligeti Sándor új könyve
Az erkölcs keletkezése és fejlődése
Az erkölstudomány nagy kérdéseinek ismertetése és továbbfejlesztése
Kivonat a tartalomról.

Az erkölestudományok gyakorlati jelentősége.
Gyakorlati és elméleti erkölcs.
Az erkölcs keletkezése.
A lelkiismeret.
Az állati csoportok erkölcsi ítéletei.
Egyéni és társas erkölcs, stb.
A jó és rossz jelentősége az etikában.

Az erkölcs fejlődése és jövője.
Az erkölcsstan útja a politika tanulmányozásához.
Kapható az Uj Kelet könyvostályában

A szórakozott kocsis

Irta Luigi Pirandello

Feketén, csillogó porlehetőbe takarva állott meg egy harmadosztályú halottaskocsi egy izzó augusztusi napon Prati di Castello egyik új városnegyedének új háza előtt.

Az idő három óra felé járt. Csodálkozva néztek az új épületek, amelyek javarészből még lakatlanok voltak, a fekete kocsi.

Csak most rakták oda őket, hogy élettől lakjon bennök és ime látniok keltek, hogy a halál éppen az ő soraikból jött szedni áldozatát.

A halál megelőzte az életet. A kocsi lassan, lépésben érkezett. A kocsi, aki elszundított — zsiros kalapja ferdén a fején, le az orráig, egyik lába fönt a bőrvédőn — meghuzta a gyeplőt az első kapunál, amelyet a gyász jelül kiemelve és a bejáróhoz támasztva talált. Meghuzta a gyeplőt, fékezett és még kényelmesebb alvásra terpeszkedett ki a bakon.

Ezre egy vörös izzadt arcú ember, csupasz szőrös mellével megjelent az ucca egyetlen boltjának ajtajánál.

— Psz! — kiáltott a kocsi felé — halló! egyvel odébb!

A kocsi visszahajította a fejét, hogy orrára csuszott cilindere alól megnézze magának az embert. Meglazította a gyeplőt, megindította a lovakat és minden megjegyzés nélkül tovább hajtott a drogéria felé.

Itt, vagy ott. Neki mindegy. És a legközelebbi ház előtt, amelynek kapuja szintén meg volt támasztva, megállott és tovább aludt.

Barom! — morgott a drogista vállvonogtatva. Nem látod, hogy ebben az időpontban itt minden háznak a kapuja meg van támasztva. Ugy látszik, te még új vagy a mesterségedben.

Ez így is volt. Scalabrino még új volt a mesterségében, amely egyáltalán nem tetszett neki. Eredetileg házmester volt, de összeveszett a házigazdával és a lakókkal, azután San Roccóban sekrestyés lett és összeveszett a lelkésszel, erre konfliktuskocsi lett és minden utassal veszekedett. Három nappal azelőtt abbahagyta ezt a pályát is és egy temetkezési vállalat-hoz ment állásba, mert a holt szezonban nem talált jobbat. Határozottan tudta, hogy itt is össze fog veszni, mint-hogy véleményét nyíltan megmondotta mindenkinek a szemébe. Egyéb-ként pedig szegény ördög volt, csak rá kellett nézni. Válta szokatlanul magas volt, egyik szemére vak, viasz-sárga arca volt és paprika-orr. És vajon miért volt ilyen piros ez az orr? Miért tartották őt általában izákos fráternek, holott azt sem tudta, milyen ize van a bornak.

Berrr!

Megelőzte már ezt a cudar életet, elgondolta hogy legjobb lenne egy szép napon egy utolsót harcolni és veszekedni a hullámokkal és aztán jő-északát!

Előbb azonban szunyogoktól és unalomtól kinezva a forró napon ott várt első úvatára. A halottra.

— Menjünk hát — morgott fogai között. A lovak közé csapott, míg a halot-as emberek, akik egy szegényes, fehérrel szegett halottas lepedővel leterített koporsó sulya alatt nyögtek, dühösen rátámadtak:

— Az ördög vigyen el! Hát nem mondották meg neked a házszámot?

Scalabrino megfordult kocsiával és várt mindaddig, amíg a halottas emberek felnyitották hátul a kocsi és betolták a koporsót.

— Hajts!

Lassan, lépésben, ahogy jött, megint elindult, lábát még mindig a bőrvédőn hagyta, cilindert pedig leeresztette az orrára.

A halottas kocsi pedig sivár tisztaság. Nem volt koszoru rajta, nem volt szalag. A kocsi mögött pedig egy szál asszony, aki a halottat gyászolta.

Az asszonyon fekete tüllyát, amit lehuzott az arcára, sima sárgavirágú sötét muszlinruha, feje fölött egy kicsiny napernyő, amely vidáman világított bele a napba.

Kisérte a halottat szegény. Gyászolt. De egy kis napernyővel azért mégis vigyázott magára, nehogy napszúrást kapjon.

— Jó mulatást donna Roza! — szölt a drogista utána ingujjában. Lóbálta a fejét és minden kegyelet nélkül nevetett.

Az asszony megfordult és a fátylonát ránézett. Kezével feléje intett, akkor lehetett látni, hogy a kézen át-tört, de lyukas keztyű volt. A nő kissé negédesen felemelte szoknyáját, akkor viszont látni lehetett, hogy cipőinek sarkait már egészen elnyíltte. A harisnyái azonban épek voltak, semmi javítás rajtuk. A napernyő pedig vidáman világított bele az augusztusi forró-ságba.

Valaki egy ablakból megjegyezte: — Szegény Bernardo ur! Ugy temetik, akárcsak egy kutyát!

A drogista egyre csóválta a fejét és felnézett a magasba.

— Ilyen híres ember és nem volt senkije! Egyedül öreg cselédje kíséri — jegyezte meg valaki egy másik ablakból.

A két hang ott fönt az emeleten idegenszerűen és különösen hangzott ebben az elhagyatott, napsütéses uccában.

Scalabrino pedig, mielőtt bekanyarodott volna a következő uccába, azt javasolta a gyászoló hölgynek, legyen konfliktus, hogy gyorsabban intéz-nék el ezt az egész esetet. Olyan meleg van, panaszkodott, hogy az embert a guta környékezi. Nem is csoda, hogy senki el nem jött a temetésre.

Rozina megosóvalta elítyolozott fejét. Endékezett, esküvel fogadta urának, hogy legalább a San Lorenzo utig gyalog fogja elkísérni koporsóját.

A kocsiiban megint felágaskodott a perlekedő ember:

— Úgyan erigy már! Azt hiszed, hogy urad itt bent a koporsóban meg fogja tudni, hogy konfliktusba ültél?

— Nem és még egyszer nem! Ő eskü-dött és hü akar lenni ehhez az eskühöz. Ha majd elérnek a lorenzoi utra, akkor majd vesz magának konfliktus ki a temetőbe. De addig mensz isten!

Scalabrino állhatatosan követelte mégis tőle a konfliktus.

— Megfizetem! Ne féltsd a pénzt, mindig gavaljér voltam.

— Akkor sem!

Hiába, Rozina esküdött és az esküt illik betartani.

Scalabrino erre a cilindere alól sulyos átkot eresztett ki és lassan továbbhajtott. Előbb a Cavour-hídon mentek át, azután a Temacelli és Condotti-uton, majd végigvonultak a Spagna téren végig a Macelli és Siscina uton.

Ettől kezdve már valamivel figyel-mesebb volt, mert kocsi jöttek, autók, és arrafelé voltak lefektetve a villamos sinei is.

Nagyon jól tudta, hogy egy ilyen temetési menetnek senki a világon nem térne ki. A tiszteletnek is meg vannak a maga halottai.

Amikor azonban kint volt a Barberini téren és bekanyarodott a csöndes Torentino uton, megint kinyújtotta lábát a bőrvédőre, cilindert még jobban lehuzta orrára és alvásra rendezkedett be.

Hiszen a lovak jól ismerték az utat. A kevés járókelő az uton megállott. Félig csodálkozva, félig felláborodva fordultak a halottas kocsi után. A kocsi az izzó melegben fent a bakon, a halott viszont a sötétben, jó hűvösen, bent a kocsiiban aludt. Mind a ketten aludtak. Aztán jött az egyetlen gyászoló, az ő világos napernyőjével, fekete fátylonával arca előtt, szóval ez az egész halottas menet ebben a forró augusztusi napon, ahogy csendesen végigvonult az uton, az embert ki-hozhatta sodrából.

Bizonyos, hogy így az ember mégsem távozik az életből! Mindent ilyen rosszul megválasztani mégsem illik! A nap, az óra, az évszak — mindezt rosszul választotta a halott. Szinte úgy lát szott, mintha az elhunyt szándékosan hátrította volna el a kötelező respektust a Haláltól.

Bosszantó dolog! A kocsiinak alap-ában véve igaza volt, amikor fent a bakon nagy unalmában elaludt.

Scalabrino nyugodtan aludhatott volna a san-lorenzoi utig, ha a lovak hirtelen a Volturino ut közepén meg nem gyorsították léptüket, úgy, hogy az alvó ember felébredt.

Felébredni a baloldali járdán, meglátni egy orsóvékonyágú szűrkeru-hás embert sűrű szakállal és nagy, fekete szemüveggel, érezni, ahogy egy vastag csomag széles ivben feléje repül — mindez pillanat műve volt.

Mielőtt Scalabrino magához térhetett volna ijedségéből, az az ur odarohant a lovakhoz, megállította azokat és fenyegető hangon ordított:

— Engemet? Pont engemet? Gáz-ember! Lump! Engemet, egy nyolc-gyermekes családapát? Aljas gaz-fickó!

Az emberek, akik végigmentek az uccán, az összes botosok, az összes vevők kifutottak és odacsoportosultak a kocsi köré. A háztulajdonosok a szomszédságból kihajoltak ablakaikból. Sok kíváncsi ember, még a mellék uccákból is sietett a lárna hallatára ide. Minthogy azonban nem tudták meg, hogy mi történt, egyiktől a másikhoz futottak, lábujjaikra állottak és izgatottan össze-vissza kiabáltak:

— Mi történt?

— Hm! Ugy látszik, hogy... ő azt mondja... de én mégsem tudom...

— Vajon halott van-e ott?

— Hol legyen a halott?

— Ott bent a kocsiiban.

— Megíhet.

— De vajon ki a halott?

— Ez aztán jó kis büntetést kap!

— Kicsoda? A halott?

— Delogy a halott, a kocsi!

— De vajon miért?

— Igazán nem tudom! Ugy látszik... valami történt... a kocsi azt mondja... De mit mond?

— Isten bizony nem tudom.

Az orsóvékonyágú szűrkeru-hás ember, szakállal és fekete szemüveggel közben egy kávéház üvegverendája előtt zavartalanul dühöngött. Az emberek ugyanis ide cipelték. Neki azon-

ban egyetlen dühös gondja volt, hogy visszakapja a csomagot, amit a kocsi felé hajított. De vajon miért hajította? Ezt senki nem tudta meg. A kocsi ott fönt a halottaskocsi csodálkozva hnyorított egyetlen rövidlátó szemével, cilindert megigazitotta és a rendőrnek a kérdéseire kurtán felegetett. A rend-őr pedig ott állott a tömeg közepén és jegyzeteket készített.

A kocsi végül mégis megindult, a tömeg nagy hurrázások között helyet csinált neki. És amikor meglátták az egyetlen gyászoló világos napernyője alatt, ismét mélyseges csönd állott be. Mindössze egy uccagyerek futvi-részgetett.

De vajon mi történt? Semmi különös. Mindössze egy kis szórakozottság.

Scalabrino, aki három nappal azelőtt még konfliktuskocsi volt, a nagy hűsőtől hirtelen felébredt és ekkor egészen megelégedett arról, hogy egy halot-tas kocsi ül. Azt hitte, még mindig révi, öreg hintóján ül és minthogy évek óta szokása volt, hogy az embe-reket az uccán kocsiába invitálja, ennek a szűrkeru-hás, fekete szemüveges, orsóvékonyágú embernek is jött, hogy szálljon fel.

És egy kicsiny, ártatlan intés miatt az az ur ott a járdán, a nagy szakállá-val, olyan fene nagy fármát csapott.

(Fordította Szabó Imre)

Megnyílt! Reg. Ferdinand 3. szám alatt a legmodernebb kézimunka és rövidtáru üzlet

„GOBELIN”

Festett előhuzott kézimunkák, hozzávalók, harisnyák, keztyűk nagy választékban a legolcsóbb árak mellett

Teszler
posztó nagyáruházában

Nagy választék
szövet és bélésárukban

Főpostával szemben

179 L. Halló 179 L. vidék!

A következő 7 tárgy asszonyok és férfiak részére: 1 pár cipő valódi talppal; 1 pár cerna harisnya; 1 pár selyem harisnyatartó; 1 doboz puder; 1 üveg kölnivíz; 1 kis üveg parfüm; 1 tubus ajakpirosító (kivételesen nélkül külföldi áru). Szállítunk az egész országba utánvét mellett. Postaköltség 21 lei. — Küldjön sürgősen rendelést a következő címre:

Oficiul Orientului
Strada Lascar Catargiu 16. — București, III.

Utazó utak! Hotel Park
(vis a vis gara Satu-Mare)

Restaurant Rafz קניון ארטה קיטנו
házi konyha, gyors és figyelmes kiszolgálás. Garantiált főreg-mentes **szobák kaphatók**

Molykár

elleni megóvás a legbiztosabban

Mártonffy

Testvérek & Co cégnél (Cluj, Piata Unirii 20.) eszközölhető, ahol betörés

és tűzkár

ellen is biz-tosít va van.

KIADÓHIVATA
Str. Bar
SZERKESZTUS
Ejten telet
ELOFIZETESI
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Egy hónapra

XI évfolyan

1928 jú

5085

Alábbi
aí araf.
nöke írta

A mai utle

háboru utáni e

zetes tünete. A

dig az utlevél

bitia. Ma nem

az összes meg

szárok láttam

rülményes és

kisértefében ke

reznie, aki Eu

Mіндеzen mes

kellomedienség

rosan befolyás

utasforgalmat.

a láthatatlan

ják a vámpok r

elsorompózott

hogy az európ

gének fokozató

szünk, kell, ho

dezkedés ellen

páneurópai me

nek a rendszer

ugy az ily lépé

mozgalom jóvá

sebb reménye

az európai vízi

szüntetése. Mi

kanékültség é

vetkeztében m

lenne ennek

kapható, a vi

séhez és egys

talányuk anélk

tett veszély az

menövekedné

Ezen cél elé

pán belül felté

a következő

európai utlevé

egyértelmű össz

mással megáll

kolják az »Eu

tet»

Ezen Konven

európai főváro

közi utlevélbiz

bizottság elnök

rendőrhatalóság

látja el, tagjai

selek, akik edd

széről vizum-k

bizva.

Minden euró

vény ezen bizo

neni okmán

kérvény mellé

ek kérelmét az

földieknél pedig

képviselő konz

be. Amennyibe

kai okokból, se

lése szempontj

ala, ugy az ut

tára a kérelme

selefinék utle

utlevelet nyer.

lása céljából es

na valamennyi

utlevelekre val

zetése is.

Amennyiben

tagadja meg a

sát, ugy az utle

pa, hogy az a

lőgláló államok